

**ÚSTŘEDNÍ KONTROLNÍ A ZKUŠEBNÍ
ÚSTAV ZEMĚDĚLSKÝ**

2016

OBSAH

ÚVODNÍ SLOVO	4
--------------	---

SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK	6
--------------------------	---

ZÁKLADNÍ ÚDAJE

Základní identifikační údaje	8
------------------------------	---

Organizační struktura	9
-----------------------	---

Rozmístění pracovišť	10
----------------------	----

Personální oblast	11
-------------------	----

Ekonomické údaje	12
------------------	----

MEZINÁRODNÍ SPOLUPRÁCE	15
------------------------	----

VZTAHY S VEŘEJNOSTÍ	17
---------------------	----

AUDIT	20
-------	----

VÝSLEDKY KONTROLNÍ A ZKUŠEBNÍ ČINNOSTI V JEDNOTLIVÝCH OBLASTECH

Hnojiva a půda	26
----------------	----

Odrůdy	33
--------	----

Osivo a sadba	38
---------------	----

Trvalé kultury	43
Ochrana proti škodlivým organismům	50
Přípravky na ochranu rostlin	57
Dovoz a vývoz	62
Krmiva	66
Ekologické zemědělství	69
Národní referenční laboratoř	71

ÚVODNÍ SLOVO

Vážené dámy, vážení pánové,

právě jste otevřeli další výroční zprávu Ústředního kontrolního a zkušebního ústavu zemědělského (dále jen „ústav“), úřadu zodpovědného za kontrolu vstupů do rostlinné výroby. Údaje zveřejněné v této ročence dokládají, že naše kontrolní a zkušební činnost se pohybuje ve víceletém srovnání v minimálně stejném rozsahu, ale díky rozvoji analytických metod a neustálému prověřování kvality naší práce vnitřními i vnějšími audity (s následnou úpravou procesů) je daleko efektivnější. Před dvaceti lety měl ústav více než dvojnásobek zaměstnanců.

Dalšímu rozvoji ústavu chceme dát jasnou vizi. Naší strategií je i v dalším období rozvíjet strukturu instituce a její postavení a harmonicky vyvažovat úřední a správní působnosti určené zákonnými normami, rozvíjením zkušebních kapacit pružně reagujících na změny, kterými současné zemědělství prochází na národní i evropské úrovni. Na základě této představy jsme zpracovali Strategii rozvoje ústavu. Naše východiska odborných témat Strategie navazují a pro rozsah působnosti ústavu konkretizují témata Strategie resortu Ministerstva zemědělství ČR s výhledem do roku 2030, především v jejím strategickém cíli A6 - rozvoj a využití poznatků vědecko-technologického vývoje ve prospěch reálné konkurenceschopnosti (implementace výsledků výzkumu do praxe, podpora využití certifikovaných osiv a odrůd domácího šlechtění, registry sadů a vinic jako strategické nástroje rozvoje), a v naplňování strategického cíle A8 – zvyšování ochrany půdy v období klimatických změn, s ohledem na udržitelné zemědělství a tvorbu krajiny.

Naše Strategie je postavena na dvou základních pilířích:

První pilíř se zabývá vnitřními vztahy v ústavu, personálním rozvojem a rozvojem firemní kultury a modernizací komunikace s veřejností, kdy jsme začali používat moderní komunikační nástroje, jako jsou Facebook a Twitter. V rámci ústavu se jedná o zvýšení širšího povědomí o ústavu a budování pozitivní firemní kultury. Cílem je vnímání ústavu jako centra prakticky využitelných a ochotně předávaných znalostí a poznatků. Proměna vnímání ústavu od

obávaného dozorového orgánu na partnera, který směřuje k naplnění stejného cíle – udržitelné a efektivní zemědělství ohleduplné k životnímu prostředí.

Druhým pilířem je optimalizace funkce ústavu jako dozorového orgánu s široce rozvinutou zkušební činností, využívanou jak pro výkon státní správy, tak i pro poskytování služeb zemědělcům a pro jeho začlenění do mezinárodních spoluprací. Cílem je flexibilita, odbornost a schopnost odpovídat na nové výzvy (v současnosti např. na klimatické změny, nové otázky péče o půdu, pojetí potravinové bezpečnosti a soběstačnosti, zemědělství jako pozitivní prvek v ochraně životního prostředí). Dlouhodobým cílem zůstává zjednodušení a zefektivnění kontrol zemědělských subjektů tak, aby tyto byly zatěžovány jen v nezbytně nutném rozsahu.

V dalších výročních zprávách hodlám akcentovat a hodnotit naplňování naší Strategie. Ovšem bez našich zaměstnanců a jejich kvalitní práce bychom tuto Strategii nebyli schopni realizovat, proto si dovoluji jim poděkovat za úspěšnou práci v roce 2016 a těším se na skvělou spolupráci i v letech následujících.

Ing. Daniel Jurečka
ředitel ústavu

SEZNAM

POUŽITÝCH ZKRATEK

AEKO	Agroenvironmentálně – klimatické opatření
AEO	Agroenvironmentální opatření
AGES	Österreichische Agentur für Ernährungssicherheit
AZZP	Agrochemické zkoušení zemědělských půd
BMP	Bazální monitoring půd
BOZP	Bezpečnost a ochrana zdraví při práci
CC	Cross Compliance
CEN	Evropský výbor pro normalizaci
CEN	European Committee for Standardization
CIPAC	Collaborative Interantional Pesticides Analytical Council
CZ	Původ odrůdy Česká republika
ČIA	Český institut pro akreditaci
ČOV	Čistírna odpadních vod
ČSN EN ISO	Česká verze norem ISO
DL	Diagnostická laboratoř
DOM	Dřevěný obalový materiál
DRK	Dovozní rostlinolékařská kontrola
DZES	Dobrý zemědělský a environmentální stav půdy
EFSA	Evropský úřad pro potraviny
ELISA	Enzyme-Linked ImmunoSorbent Assay
ESPAC	English Speaking Pesticides Analytical Council
EZ	Ekologické zemědělství
FTIR	Infračervená spektrometrie s Fourierovou transformací
FVO	Food Veterinary Office
GMO	Geneticky modifikované organismy
HZS	Hasičský záchranný sbor
CHÚ	Chráněná území
ISO	Normy vydané Mezinárodní organizací pro normalizaci
ISO	International Organization for Standardization
JPP	Jednotné pracovní postupy ÚKZÚZ
KHS	Krajská hygienická stanice
LS	Lesní správa
MB	Mošťová bílá odrůda révy
MM	Mošťová modrá odrůda révy
MRO	Mimořádné rostlinolékařské opatření
MZe	Ministerstvo zemědělství

NAP	Národní akční plán pro snížení používání pesticidů
NIRS	Blízká infračervená spektroskopie
NRL	Národní referenční laboratoř
OAŘK	Odbor auditu a řízení kvality
ODIA	Odbor diagnostiky
OES-ICP	Optická emisní spektrometrie s indukčně vázaným plazmatem
OMPZ	Oddělení mezilaboratorních porovnávacích zkoušek
OOS	Odbor osiv a sadby
OPOR	Odbor přípravků na ochranu rostlin
PAH	Polycyklické aromatické uhlovodíky
PLO	Přírodní lesní oblast
PO	Požární ochrana
PO	odrůda právně chráněná
POD	podnož
POR	Přípravky na ochranu rostlin
POR	Přípravky na ochranu rostlin
QMS	Systém řízení kvality (Quality Management Systém)
RASFF	Rapid Alert System for Food and Feed / Systém rychlého varování pro potraviny a krmiva
RKP	Registr kontaminovaných ploch
RL	Rostlinolékařské/ rostlinolékařský
RTK	Registr těžkých kovů
SDO	Seznam doporučených odrůd
ST	Stolní odrůda révy
SZIF	Státní zemědělský intervenční fond
ŠO	Škodlivý organismus
TAIEX	Technical Assistance and Information Exchange
ÚKZÚZ	Ústřední kontrolní a zkušební ústav zemědělský
VKS	Vnitřní kontrolní systém
VRŠ	Vývozní rostlinolékařské šetření
YARA	Britská společnost, které se věnuje udržitelnému zemědělství a životnímu prostředí
ZS	Zkušební stanice

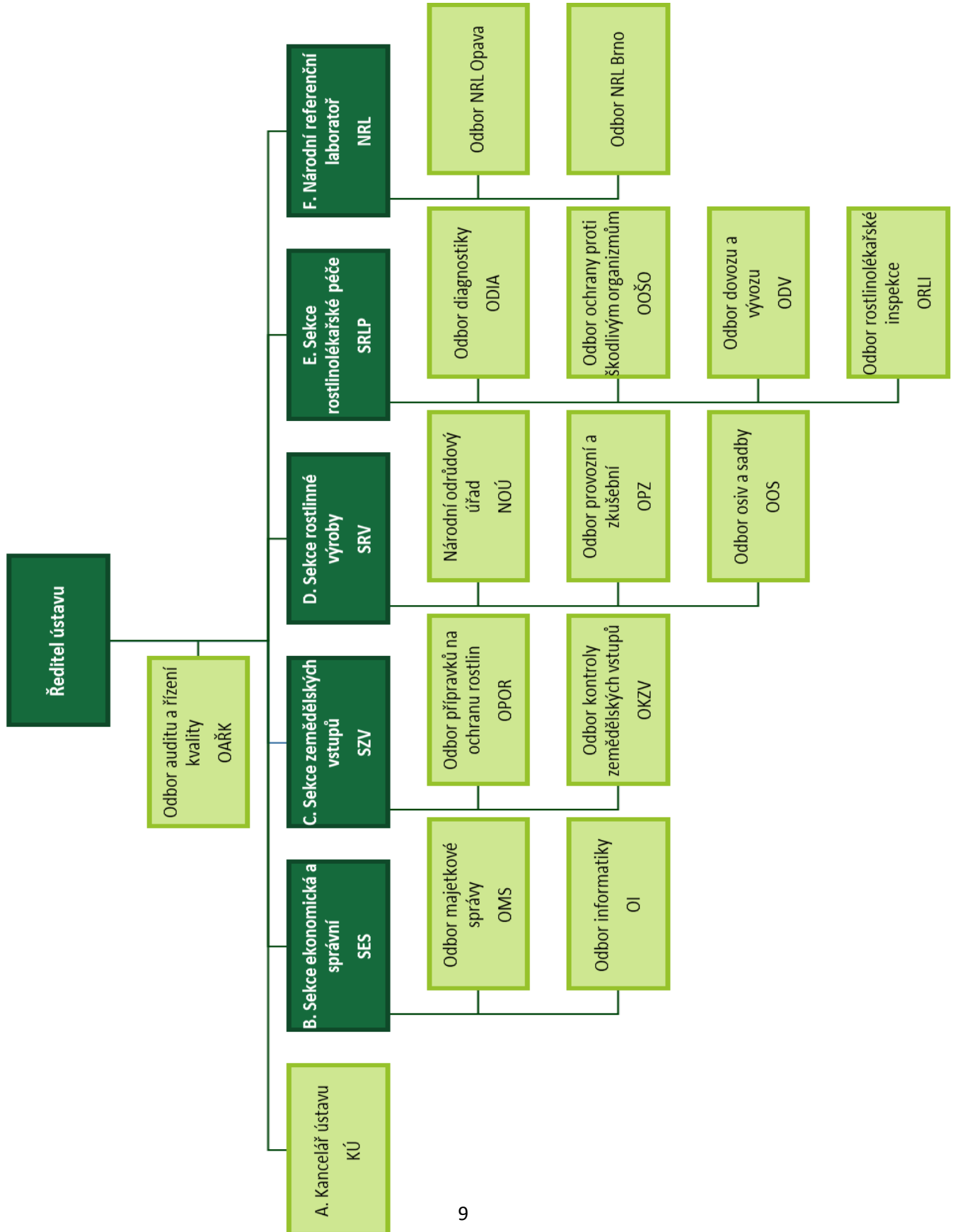
ZÁKLADNÍ ÚDAJE

Název	Ústřední kontrolní a zkušební ústav zemědělský
Adresa sídla	Hroznová 2, 565 06 Brno
Identifikační číslo (IČ)	00020338
Poštovní adresa	Hroznová 2, 565 06 Brno
Telefonní spojení	(+ 420) 543 548 111
Faxové spojení	(+ 420) 543 211 148
Adresa elektronické pošty	ukzuz@ukzuz.cz; podatelna@ukzuz.cz
Internetové stránky	www.ukzuz.cz
ID datové schránky	ugbaiq7
Způsob zřízení	Zřizovací listina, ze dne 13. 12. 2013, č. j. 81374/2013-MZE-12142; Zákon č. 147/2002 Sb., o Ústředním kontrolním a zkušebním ústavu zemědělském a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o Ústředním kontrolním a zkušebním ústavu zemědělském), ve znění pozdějších předpisů.
Název zřizovatele	Ministerstvo zemědělství ČR

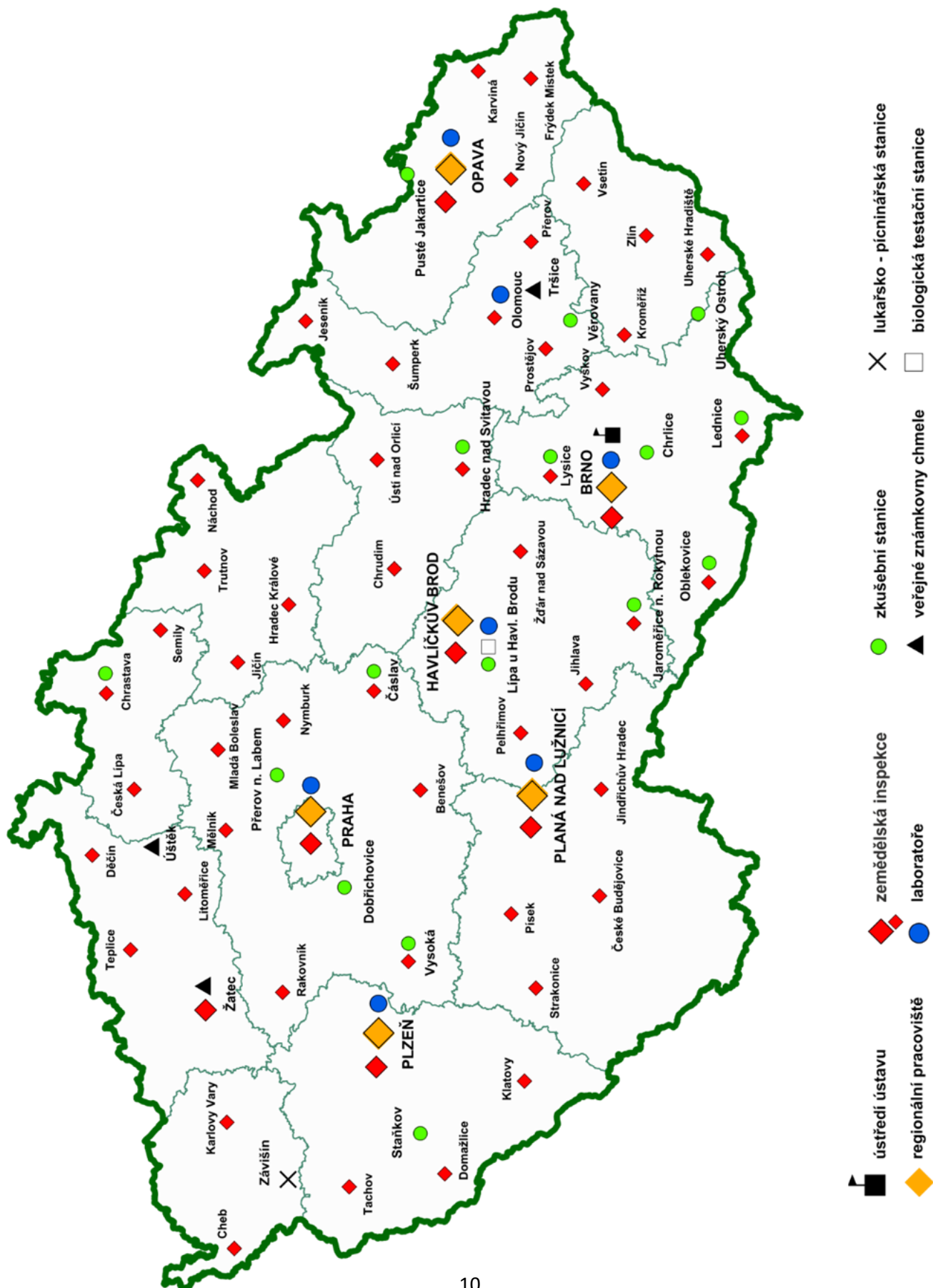
Ústřední kontrolní a zkušební ústav zemědělský je od roku 2009 držitelem certifikátu ISO 9001:2008.

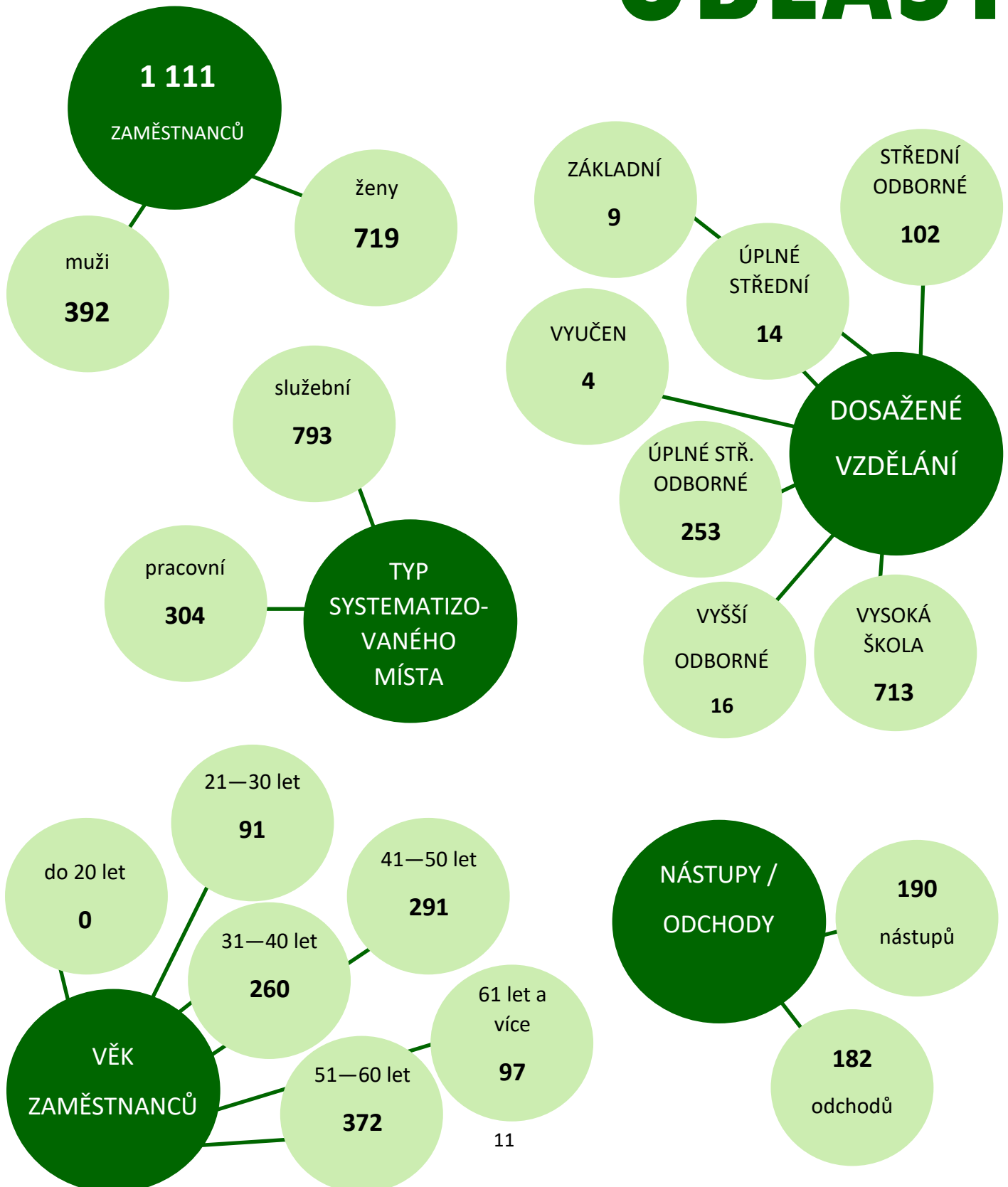
ORGANIZAČNÍ STRUKTURA

ROZMÍSTĚNÍ PRACOVÍŠŤ

PERSONÁLNÍ OBLAST

EKONOMICKÉ ÚDAJE

ROZVAHA

ORGANIZAČNÍ SLOŽKY STÁTU

Ústřední kontrolní a zkušební ústav zemědělský v Brně, Hroznová 2, 656 06 Brno, Organizační složka státu, 00020338
sestavená k 31.12.2016

			1	2	3	4
			ÚČETNÍ OBDOBÍ			
Číslo položky	Název položky	Syntetický účet	BĚŽNÉ			MINULÉ
			BRUTTO	KOREKCE	NETTO	(netto)
AKTIVA CELKEM			2 008 240 244,41	1 000 831 789,26	1 007 408 455,15	1 023 473 195,57
A.	Stálá aktiva		1 936 733 866,01	1 000 659 917,46	936 073 948,55	949 845 550,04
I.	Dlouhodobý nehmotný majetek		125 996 338,43	115 261 326,13	10 735 012,30	13 438 910,05
1.	Nehmotné výsledky výzkumu a vývoje	012	0,00	0,00	0,00	0,00
2.	Software	013	100 048 510,43	89 313 498,13	10 735 012,30	13 438 910,05
3.	Ocenitelná práva	014	0,00	0,00	0,00	0,00
4.	Povolenky na emise a preferenční limity	015	0,00	0,00	0,00	0,00
5.	Drobný dlouhodobý nehmotný majetek	018	25 947 828,00	25 947 828,00	0,00	0,00
6.	Ostatní dlouhodobý nehmotný majetek	019	0,00	0,00	0,00	0,00
7.	Nedokončený dlouhodobý nehmotný majetek	041	0,00	0,00	0,00	0,00
8.	Poskytnuté zálohy na dlouhodobý nehmotný majetek	051	0,00	0,00	0,00	0,00
9.	Dlouhodobý nehmotný majetek určený k prodeji	035	0,00	0,00	0,00	0,00
II.	Dlouhodobý hmotný majetek		1 810 737 527,58	885 398 591,33	925 338 936,25	936 406 639,99
1.	Pozemky	031	124 950 061,49	0,00	124 950 061,49	126 072 508,28
2.	Kulturní předměty	032	0,00	0,00	0,00	0,00
3.	Stavby	021	712 795 773,96	185 907 634,00	526 888 139,96	536 036 063,91
4.	Samostatné hmotné movité věci a soubory hmotných movitých věcí	022	730 154 619,94	458 235 019,83	271 919 600,11	266 972 651,96
5.	Pěstitelské celky trvalých porostů	025	872 977,31	315 841,00	557 136,31	569 124,31
6.	Drobný dlouhodobý hmotný majetek	028	240 940 096,50	240 940 096,50	0,00	6 271 057,65
7.	Ostatní dlouhodobý hmotný majetek	029	0,00	0,00	0,00	0,00
8.	Nedokončený dlouhodobý hmotný majetek	042	625 982,38	0,00	625 982,38	317 885,88
9.	Poskytnuté zálohy na dlouhodobý hmotný majetek	052	0,00	0,00	0,00	0,00
10.	Dlouhodobý hmotný majetek určený k prodeji	036	398 016,00	0,00	398 016,00	167 348,00
III.	Dlouhodobý finanční majetek		0,00	0,00	0,00	0,00
1.	Majetkové účasti v osobách s rozhodujícím vlivem	061	0,00	0,00	0,00	0,00
2.	Majetkové účasti v osobách s podstatným vlivem	062	0,00	0,00	0,00	0,00
3.	Dluhové cenné papíry držené do splatnosti	063	0,00	0,00	0,00	0,00
4.	Dlouhodobé půjčky	067	0,00	0,00	0,00	0,00
5.	Termínované vklady dlouhodobé	068	0,00	0,00	0,00	0,00
6.	Ostatní dlouhodobý finanční majetek	069	0,00	0,00	0,00	0,00
7.	Požizovaný dlouhodobý finanční majetek	043	0,00	0,00	0,00	0,00
8.	Poskytnuté zálohy na dlouhodobý finanční majetek	053	0,00	0,00	0,00	0,00
IV.	Dlouhodobé pohledávky		0,00	0,00	0,00	0,00
1.	Poskytnuté návratné finanční výpomoci dlouhodobé	462	0,00	0,00	0,00	0,00
2.	Dlouhodobé pohledávky z postoupených úvěrů	464	0,00	0,00	0,00	0,00
3.	Dlouhodobé poskytnuté zálohy	465	0,00	0,00	0,00	0,00
4.	Dlouhodobé pohledávky z ručení	466	0,00	0,00	0,00	0,00
5.	Ostatní dlouhodobé pohledávky	469	0,00	0,00	0,00	0,00
6.	Dlouhodobé poskytnuté zálohy na transfery	471	0,00	0,00	0,00	0,00
7.	Dlouhodobé zprostředkování transferů	475	0,00	0,00	0,00	0,00
B.	Oběžná aktiva		71 506 378,40	171 871,80	71 334 506,60	73 627 645,53
I.	Zásoby		15 793 760,99	0,00	15 793 760,99	14 525 922,90
1.	Pořízení materiálu	111	0,00	0,00	0,00	0,00
2.	Materiál na skladě	112	15 202 524,62	0,00	15 202 524,62	13 954 853,12
3.	Materiál na cestě	119	0,00	0,00	0,00	0,00
4.	Nedokončená výroba	121	0,00	0,00	0,00	0,00
5.	Polotovary vlastní výroby	122	0,00	0,00	0,00	0,00
6.	Výrobky	123	496 237,37	0,00	496 237,37	571 069,78
7.	Pořízení zboží	131	0,00	0,00	0,00	0,00
8.	Zboží na skladě	132	94 999,00	0,00	94 999,00	0,00
9.	Zboží na cestě	138	0,00	0,00	0,00	0,00
10.	Ostatní zásoby	139	0,00	0,00	0,00	0,00
II.	Krátkodobé pohledávky		9 273 141,01	171 871,80	9 101 269,21	13 400 055,71
1.	Odběratelé	311	254 282,85	6 212,30	248 070,55	338 836,73
2.	Směnky k inkasu	312	0,00	0,00	0,00	0,00
3.	Pohledávky za eskontované cenné papíry	313	0,00	0,00	0,00	0,00
4.	Krátkodobé poskytnuté zálohy	314	3 389 515,12	0,00	3 389 515,12	3 713 276,09
5.	Jiné pohledávky z hlavní činnosti	315	4 583 967,00	165 659,50	4 418 307,50	3 865 155,60

6.	Poskytnuté návratné finanční výpomoci krátkodobé	316	0,00	0,00	0,00	0,00
7.	Krátkodobé pohledávky z postoupených úvěrů	317	0,00	0,00	0,00	0,00
9.	Pohledávky za zaměstnanci	335	167 867,29	0,00	167 867,29	208 117,00
10.	Sociální zabezpečení	336	0,00	0,00	0,00	0,00
11.	Zdravotní pojištění	337	0,00	0,00	0,00	0,00
12.	Důchodové spoření	338	0,00	0,00	0,00	0,00
13.	Daň z příjmů	341	0,00	0,00	0,00	0,00
14.	Ostatní daně, poplatky a jiná obdobná peněžitá plnění	342	0,00	0,00	0,00	0,00
15.	Daň z přidané hodnoty	343	0,00	0,00	0,00	0,00
16.	Pohledávky za osobami mimo vybrané vládní instituce	344	0,00	0,00	0,00	0,00
17.	Pohledávky za vybranými ústředními vládními institucemi	346	0,00	0,00	0,00	0,00
18.	Pohledávky za vybranými místními vládními institucemi	348	0,00	0,00	0,00	0,00
19.	Pohledávky ze správy daní	352	0,00	0,00	0,00	0,00
20.	Zúčtování z přerozdělování daní	355	0,00	0,00	0,00	0,00
21.	Pohledávky z exekuce a ostatního nakládání s cizím majetkem	356	0,00	0,00	0,00	0,00
22.	Ostatní pohledávky ze správy daní	358	0,00	0,00	0,00	0,00
23.	Krátkodobé pohledávky z ručení	361	0,00	0,00	0,00	0,00
24.	Pevné termínové operace a opce	363	0,00	0,00	0,00	0,00
25.	Pohledávky z neukončených finančních operací	369	0,00	0,00	0,00	0,00
26.	Pohledávky z finančního zajištění	365	0,00	0,00	0,00	0,00
27.	Pohledávky z vydaných dluhopisů	367	0,00	0,00	0,00	0,00
28.	Krátkodobé poskytnuté zálohy na transfery	373	0,00	0,00	0,00	0,00
29.	Krátkodobé zprostředkování transferů	375	0,00	0,00	0,00	0,00
30.	Náklady příštích období	381	868 428,87	0,00	868 428,87	841 757,96
31.	Příjmy příštích období	385	0,00	0,00	0,00	0,00
32.	Dohadné účty aktivní	388	6 340,88	0,00	6 340,88	4 400 827,24
33.	Ostatní krátkodobé pohledávky	377	2 739,00	0,00	2 739,00	32 085,09
III.	Krátkodobý finanční majetek		46 439 476,40	0,00	46 439 476,40	45 701 666,92
1.	Majetkové cenné papíry k obchodování	251	0,00	0,00	0,00	0,00
2.	Dluhové cenné papíry k obchodování	253	0,00	0,00	0,00	0,00
3.	Jiné cenné papíry	256	0,00	0,00	0,00	0,00
4.	Termínované vklady krátkodobé	244	0,00	0,00	0,00	0,00
5.	Jiné běžné účty	245	43 790 657,38	0,00	43 790 657,38	44 025 712,11
6.	Účty státních finančních aktiv	247	0,00	0,00	0,00	0,00
7.	Účty řízení likvidity státní pokladny a státního dluhu	248	0,00	0,00	0,00	0,00
8.	Účty pro sdílení daní a pro dělenou správu	249	0,00	0,00	0,00	0,00
9.	Běžný účet	241	0,00	0,00	0,00	0,00
10.	Běžný účet FKSP	243	1 316 989,35	0,00	1 316 989,35	1 625 753,00
14.	Běžné účty fondů organizačních složek státu	225	1 310 063,67	0,00	1 310 063,67	28 682,81
15.	Ceniny	263	21 766,00	0,00	21 766,00	21 519,00
16.	Peníze na cestě	262	0,00	0,00	0,00	0,00
17.	Pokladna	261	0,00	0,00	0,00	0,00

Číslo položky	Název položky	Syntetický účet	1	2
			ÚČETNÍ OBDOBÍ	
			BĚŽNÉ	MINULÉ
PASIVA CELKEM			1 007 408 455,15	1 023 473 195,57
C.	Vlastní kapitál		958 766 693,43	970 789 771,80
I.	Jmění účetní jednotky a upravující položky		955 852 680,28	959 777 533,97
1.	Jmění účetní jednotky	401	1 630 496 953,79	1 634 491 225,18
2.	Fond privatizace	402	0,00	0,00
4.	Kurzové rozdíly	405	0,00	0,00
5.	Oceňovací rozdíly při prvotním použití metody	406	-258 219 893,58	-258 219 893,58
6.	Jiné oceňovací rozdíly	407	129 741,10	60 323,40
7.	Opravy předcházejících účetních období	408	-416 554 121,03	-416 554 121,03
II.	Fondy účetní jednotky		2 723 809,54	1 770 551,23
2.	Fond kulturních a sociálních potřeb	412	1 413 745,87	1 741 868,42
3.	Rezervní fond tvořený ze zlepšeného výsledku hospodaření	413	0,00	0,00
4.	Rezervní fond z ostatních titulů	414	1 310 063,67	28 682,81
III.	Výsledek hospodaření		-4 195 383 924,82	-3 575 689 293,53
1.	Výsledek hospodaření běžného účetního období		-619 694 631,29	-593 944 944,46
2.	Výsledek hospodaření ve schvalovacím řízení	431	0,00	0,00
3.	Výsledek hospodaření předcházejících účetních období	432	-3 575 689 293,53	-2 981 744 349,07
IV.	Příjmový a výdajový účet rozpočtového hospodaření		4 195 574 128,43	3 584 930 980,13
1.	Příjmový účet organizačních složek státu	222	-77 977 097,44	-77 674 244,34
2.	Zvláštní výdajový účet	223	688 620 245,74	662 400 465,84
3.	Účet hospodaření státního rozpočtu	227	0,00	0,00
4.	Agregované příjmy a výdaje předcházejících účetních období	404	3 584 930 980,13	3 000 204 758,63
D.	Cizí zdroje		48 641 761,72	52 683 423,77
I.	Rezervy		0,00	0,00
1.	Rezervy	441	0,00	0,00
II.	Dlouhodobé závazky		0,00	0,00
1.	Dlouhodobé úvěry	451	0,00	0,00
2.	Přijaté návratné finanční výpomoci dlouhodobé	452	0,00	0,00
3.	Dlouhodobé závazky z vydaných dluhopisů	453	0,00	0,00
4.	Dlouhodobé přijaté zálohy	455	0,00	0,00
5.	Dlouhodobé závazky z ručení	456	0,00	0,00

6.	Dlouhodobé směnky k úhradě	457	0,00	0,00
7.	Ostatní dlouhodobé závazky	459	0,00	0,00
8.	Dlouhodobé přijaté zálohy na transfery	472	0,00	0,00
9.	Dlouhodobé zprostředkování transferů	475	0,00	0,00
III.	Krátkodobé závazky		48 641 761,72	52 683 423,77
1.	Krátkodobé úvěry	281	0,00	0,00
2.	Eskontované krátkodobé dluhopisy (směnky)	282	0,00	0,00
3.	Krátkodobé závazky z vydaných dluhopisů	283	0,00	0,00
4.	Jiné krátkodobé půjčky	289	0,00	0,00
5.	Dodavatelé	321	0,00	13 772,00
6.	Směnky k úhradě	322	0,00	0,00
7.	Krátkodobé přijaté zálohy	324	243 567,60	200 780,71
8.	Závazky z dělené správy	325	61 963,00	61 963,00
9.	Přijaté návratné finanční výpomoci krátkodobé	326	0,00	0,00
10.	Zaměstnanci	331	0,00	0,00
11.	Jiné závazky vůči zaměstnancům	333	101 332,00	104 039,00
12.	Sociální zabezpečení	336	9 729 854,00	9 802 089,00
13.	Zdravotní pojištění	337	4 186 798,00	4 217 025,00
14.	Důchodové spoření	338	0,00	18 891,00
15.	Daň z příjmů	341	0,00	0,00
16.	Ostatní daně, poplatky a jiná obdobná peněžitá plnění	342	3 618 800,00	3 656 816,00
17.	Daň z přidané hodnoty	343	1 849 564,00	1 350 452,00
18.	Závazky k osobám mimo vybrané vládní instituce	345	0,00	0,00
19.	Závazky k vybraným ústředním vládním institucím	347	0,00	0,00
20.	Závazky k vybraným místním vládním institucím	349	0,00	0,00
21.	Přijaté zálohy daní	351	0,00	0,00
22.	Přeplatky na daních	353	0,00	0,00
23.	Závazky z vratek nepřímých daní	354	0,00	0,00
24.	Zúčtování z přerozdělování daní	355	0,00	0,00
25.	Závazky z exekuce a ostatního nakládání s cizím majetkem	357	0,00	0,00
26.	Ostatní závazky ze správy daní	359	0,00	0,00
27.	Krátkodobé závazky z ručení	362	0,00	0,00
28.	Pevné termínové operace a opce	363	0,00	0,00
29.	Závazky z neukončených finančních operací	364	0,00	0,00
30.	Závazky z finančního zajištění	366	0,00	0,00
31.	Závazky z upsaných nesplacených cenných papírů a podílů	368	0,00	0,00
32.	Krátkodobé přijaté zálohy na transfery	374	0,00	3 830 646,62
33.	Krátkodobé zprostředkování transferů	375	0,00	0,00
34.	Závazky z řízení likvidity státní pokladny a státního dluhu	248	0,00	0,00
35.	Výdaje příštích období	383	1 585 020,96	1 637 455,44
36.	Výnosy příštích období	384	38 481,00	26 804,00
37.	Dohadné účty pasivní	389	2 800 910,00	3 277 296,00
38.	Ostatní krátkodobé závazky	378	24 425 471,16	24 485 394,00

Přehled pohledávek organizace určených k vymáhání za rok 2016 v Kč	
CELKOVÁ HODNOTA POHLEDÁVEK URČENÝCH K VYMÁHÁNÍ	1 244 190,63 Kč
Celková hodnota pohledávek již uhrazených	674 362,63 Kč
Celková hodnota pohledávek dosud neuhrazených	569 828,00 Kč
Celková hodnota odepsaných pohledávek	0,00 Kč
Celková hodnota pohledávek za dlužníky v insolvenčním řízení	18 109,00 Kč
Celková hodnota pohledávek, které jsou předmětem právních sporů	465 574,00 Kč
Celková hodnota pohledávek přihlášených do vyrovnání	0,00 Kč
Zajištění pohledávek (zástavní právo, uznání závazku aj.)	

MEZINÁRODNÍ SPOLUPRÁCE

Spolupráce s mezinárodními organizacemi

Udržování kontaktů a spolupráce s orgány Evropské unie, mezinárodními organizacemi a zahraničními institucemi obdobného charakteru představovaly nedílnou součást odborných činností ústavu v roce 2016. Experti ÚKZÚZ zastupovali ČR v orgánech EU, v pracovních skupinách Rady EU a výborech Evropské komise; probíhala také spolupráce s mezinárodními organizacemi, jako jsou např. UPOV (Mezinárodní unie pro ochranu nových odrůd rostlin), ISTA (Mezinárodní asociace pro zkoušení osiva), OIV (Mezinárodní organizace pro révu vinnou a víno), OECD (Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj), EPPO (Evropská a středozezemní organizace ochrany rostlin), WTO (Světová obchodní organizace).

Účast v mezinárodních projektech

Ústřední kontrolní a zkušební ústav zemědělský a jeho experti se v roce 2016 podíleli na realizaci následujících projektů:

1. ***Institucionální podpora certifikace a kontroly rostlinného materiálu*** z programu české rozvojové pomoci pro Bosnu a Hercegovinu a spolufinancování USAID. Tento pětiletý projekt, jehož hlavním řešitelem je ÚKZÚZ, pomůže k zavedení fungujícího systému certifikace rostlinného rozmnožovacího materiálu. Mimo odstranění překážek při exportu a narovnání podmínek na místním trhu, dojde i k posílení postavení spotřebitele na trhu.
2. ***Budování dalších kapacit v oblasti přípravků na ochranu rostlin a residuí pesticidů v Srbské republice*** z evropského programu IPA (Nástroje pro předvstupní pomoc). Tento projekt, který ÚKZÚZ jako juniorní partner implementuje společně s Velkou Británií (Health & Safety Executive) pomáhá při zavádění systému registrace přípravků na ochranu rostlin ve formě běžné v členských státech EU.
3. ***Vybudování registru vín v Moldavské republice***. Cílem projektu z programu české rozvojové pomoci je pomoc při vytvoření registru vinic a vín, který bude v souladu s *acquis communautaire*, aby bylo možné sledovat a určit původ produkce vína v Moldavsku, což podpoří vstup moldavských vinařů na unijní trh.
4. ***Rozvoj vinařských oborů na středních zemědělských školách v Moldavsku*** z programu české rozvojové pomoci. ÚKZÚZ je jedním z řešitelů projektu, který má přispět k lepšímu propojení mezi vzdělávacím systémem a trhem práce v oblasti vinohradnictví a zpracování vína. Úspěšná realizace projektu povede ke zkvalitnění a zefektivnění vinařského vzdělávání na středních odborných školách v souladu s požadavky

na absolventy na místním trhu i trzích EU. Projekt by tak měl přispět k rozvoji vinařského sektoru v Moldavsku.

5. **Zpracování „Projektového dokumentu zaměřeného na vybudování národního systému fytoosanitární kontroly Gruzie** z programu české rozvojové pomoci. Tento projekt byl zaměřen na analýzu státního sektoru ve fytoosanitární oblasti včetně přípravků na ochranu rostlin, hnojiv a příslušných laboratoří a následného vytvoření projektového dokumentu jako podklad pro zahájení velkého projektu ve vybraných fytoosanitárních oblastech.
6. **Zpracování „Studie proveditelnosti budování kapacit institucí v oblasti ekologického zemědělství v Moldavské republice“** z programu české rozvojové pomoci. Tento projekt byl zaměřen na analýzu organizační struktury státní správy v oblasti kontrol a certifikace ekologického zemědělství, dále byl zaměřen na specifikace a doporučení kompetencí příslušných moldavských orgánů státní správy v oblasti EZ a rovněž na analýzu existující legislativy týkající dané oblasti, včetně míry harmonizace s EU a následné vypracování projektového dokumentu jako podklad pro zahájení velkého projektu zaměřeného na institucionální podporu v oblasti ekologického zemědělství v Moldavské republice.

VZTAHY S VEŘEJNOSTÍ

ÚKZÚZ klade v rámci informování zemědělské i laické veřejnosti důraz na aktuální témata a způsob jejich interpretace směrem k vybraným cílovým skupinám. Usiluje zejména o přehlednost a srozumitelnost, přičemž ke komunikaci využívá ústav následujících nástrojů.

Komunikace s médii

ÚKZÚZ se zaměřuje na komunikaci s tištěnými i elektronickými médii formou sdělování aktuálních informací o změnách a novinkách v oblastech jednotlivých odborných činností ÚKZÚZ, které v sobě zahrnují i výstupy z pořádaných odborných akcí ÚKZÚZ.

Základním nástrojem pro komunikaci s veřejností prostřednictvím médií je vydávání tiskových zpráv a publikování aktuálních sdělení. Nedílnou součástí této komunikace je spolupráce se zpravodajskými a publicistickými redakcemi významných druhů médií – televizí, rozhlasem, tiskem. Dále ÚKZÚZ průběžně odpovídá na dotazy individuálně vznesené jednotlivými médii.

Webové stránky a sociální sítě

Webová prezentace ÚKZÚZ je součástí portálu eAGRI Ministerstva zemědělství ČR (MZe) a pro její správu je používán publikační systém MZe. Prioritou ÚKZÚZ je při správě webové prezentace především aktuálnost obsahu všech odborných částí portálu www.ukzuz.cz.

Specialisté z jednotlivých odborných útvarů taktéž přispívají k informovanosti veřejnosti formou odpovědí na dotazy uživatelů z webového formuláře.

Webové stránky jsou stále důležitým komunikačním médiem, což vyplývá např. z dotazníků hodnocení akcí, které ÚKZÚZ pořádá (přehled akcí viz níže). Web ÚKZÚZ je pozitivně hodnocen z pohledu jeho přehlednosti (známka 2,1), informačního obsahu (1,7) a aktuálnosti (1,7)

Prostřednictvím profilů na sociálních sítích Facebook a Twitter využívá ÚKZÚZ možnosti interaktivní komunikace s uživateli, kterým prezentuje průběžný přehled odborných činností ÚKZÚZ. Za stěžejní považujeme firemní profil na Facebooku, kde jsme uživatelům v roce 2016 nabídli 268 příspěvků. Dle sledovanosti a zpětných reakcí uživatelů je tento typ komunikace hodnocen kladně.

Pořádání akcí a účast na zemědělských výstavách a veletrzích

V souvislosti s aktuálními činnostmi ÚKZÚZ nebo zemědělskými událostmi byly pro cílové skupiny organizovány odborné semináře, konference nebo tematicky zajištěny prezentace úřadu na veletrzích a výstavách; jejich výčet je uveden níže.

Odborné akce a semináře pořádané ÚKZÚZ

- Odborný seminář „PŮDA A ORGANICKÁ HMOTA, Brno, 26. 1. (200 účastníků)
- Odborný seminář „DŘEVĚNÝ OBALOVÝ MATERIÁL a jeho využití v mezinárodním obchodu, Brno 24. 2. 2016, Praha 13. 10. 2016 (celkem 140 účastníků)
- Konference „MOŽNOSTI INTEGROVANÉ OCHRANY V POLNÍ PRODUKCI, Brno 1. 3. 2016 (260 účastníků)
- „Polní den ÚKZÚZ 2016 – odrůdy a udržitelné zemědělství“, ZS Chrlice 7. 6. 2016 (200 účastníků)
- Odborný seminář „Činnost NRL ÚKZÚZ pro zajištění bezpečnosti vstupů do půdy a potravinového řetězce“, Brno 8. 6. 2016 (170 účastníků)

Zahraniční zasedání

- Jednání zástupců pracovní skupiny UPOV pro zeleniny, Brno 27. 6. - 1. 7. 2016
- XX. zasedání CEUREG Forum, Brno 10. - 11. 10. 2016

Spoluúčast ÚKZÚZ na odborných akcích

- „Naše Pole 2016“, Nabočany, 9. – 10. 6. 2016
- „Rostlinolékařské dny“ Pardubice, 9. – 10. 11. 2016
- „BIOSUMMIT 2016“, Praha 14. – 15. 11. 2016

Účast na tuzemských výstavách a veletrzích pod patronací MZe

- Techagro, Brno 3. 4. 2016
- Země živitelka, České Budějovice 25. – 30. 8. 2016
- Flora Olomouc, Olomouc 20. – 23. 10. 2016

Akce jsou vyhodnocovány prostřednictvím Dotazníků o spokojenosti a dle reakcí se setkávají s velmi kladnou odezvou účastníků. Tato forma získání zpětné vazby je významným přínosem např. v kontextu podnětů k dalším tématům pořádaných akcí.

Ostatní

Nedílnou součástí PR aktivit ÚKZÚZ je publikační činnost, která je zajišťována jak odbornými příspěvky specialistů ÚKZÚZ do jednotlivých tištěných médií (týdeník Zemědělec, časopis Úroda, Zahradnictví, Krmivářství a další), tak vydáváním odborných neperiodických publikací, kterým jsou přidělována čísla ISBN a jejich distribucí do knihoven s právem povinného výtisku dle zákona č. 37/1995 Sb., o neperiodických publikacích. Seznam těchto publikací uvádí tabulka č.1.

Podle zákona č. 147/2002 Sb., o Ústředním kontrolním a zkušebním ústavu zemědělském, vydává ústav Věstník ÚKZÚZ. Ve Věstníku ústav uveřejňuje údaje stanovené zvláštními

zákony, oznámení a informace ústavu. Věstník ústavu tvoří odborné řady příslušných technických odborů. Elektronická podoba Věstníku ÚKZÚZ je k dispozici ke stažení ve formátu PDF na www.ukzuz.cz.

Tabulka č. 1 Seznam neperiodických publikací s přiděleným ISBN vydaných v ÚKZÚZ v období 2016

P.č.	Autor	vazba	Název	ISBN
1	Ing. Petr Zehnálek, Ing. Pavel Kraus	bulletin	Olejníky 2016	978-80-7401-119-1
2	Ing. Tomáš Mezík	bulletin	Luskoviny 2016	978-80-7401-120-7
3	Ing. David Fryč, Ing. Rychlý, Ing. Škulavíková	bulletin	Mšice 2015 a celkový stav 2016	978-80-7401-121-4
4	Ing. Václav Čermák	bulletin	Brambor 2016	978-80-7401-122-1
5	RNDr. Jiří Zbíral, Ing. Iva Střížová	bulletin	Analýza půd I, 2016	978-80-7401-123-8
6	RNDr. Jaroslava Smrková, Ing. Eliška Matějová	bulletin	MPZ ÚKZÚZ Mykotoxiny 2016	978-80-7401-124-5
7	Bc. Tomáš Jan, Ing. Dušan Nesrsta	bulletin	Ovoce 2016	978-80-7401-126-9
8	Ing. David Fryč, Ing. Svatopluk Rychlý	bulletin	Atlas mšic 3/2016	978-80-7401-127-6
9	Ing. Marek Povolný, Ing. Bohuslav Hampl	bulletin	Slunečnice 2016	978-80-7401-128-3
10	Ing. Vladimíra Horáková, Ing. Olga Dvořáčková Ing. Tomáš Mezík	bulletin	Obilniny 2016	978-80-7401-125-2
11	Ing. Ivana Ludvíková	bulletin	Přehled odrůd vinné révy 2016	978-80-7401-129-0
12	Ing. Pavel Kraus	bulletin	Přehled odrůd jeteloviny a tráv 2016	978-80-7401-130-6
13	Ing. Michaela Smatanová, Ing. Aleš Sušil	bulletin	AZZP 2016	978-80-7401-131-3
14	Ing. David Fryč	bulletin	Mšice a mšičky 2016	978-80-7401-132-0
15	Ing. Marek Povolný, Ing. Evžen Vacek	bulletin	Kukuřice 2016	978-80-7401-133-7
16	RNDr. Jaroslava Smrková, Ing. Eliška Matějová	bulletin	MPZ ÚKZÚZ po analytické laboratoře 2016	978-80-7401-134-4
17	Ing. Lenka Hakaufová, Ing. Radek Brom	bulletin	Cukrovka 2016	978-80-7401-135-1
18				
19				

Výběr fotografií z akcí (více fotografií na webových stránkách či facebookovém profilu)

Obrázek č. 1: Nabochany -odrůdový pokus obilnin

Obrázek č. 2: CEUREG 2016

Obrázek č. 3: Brno – dodání ovocných druhů na výstavy

Obrázek č. 4: Brno - půda a organická hmota

AUDIT

Odbor auditu a řízení kvality (OARĚK) vznikl organizační změnou k 1. 4. 2008. Úkolem odboru je ověřovat vybrané odborné procesy a činnosti ústavu a ve spolupráci s organizačními útvary přispět k identifikaci a následnému odstranění případných nedostatků. Prostřednictvím interních auditů prověřujeme zejména shodu s požadavky právních a interních předpisů a shodu s požadavky normy ČSN EN ISO 9001.

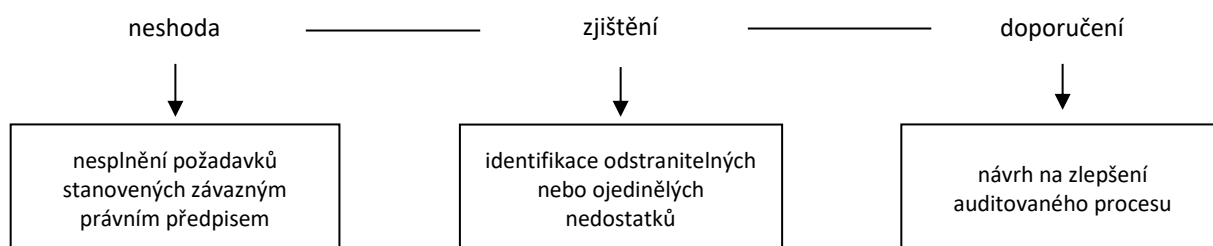
Systém interního auditu v ÚKZÚZ vychází zejména ze zákona č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole, ve znění pozdějších předpisů a z Nařízení EP a Rady č. 882/2004, o úředních kontrolách. Vlastní výkon interního auditu popisuje Směrnice k provádění interních auditů, která vychází z mezinárodního standardu - „Mezinárodní rámec profesní praxe interního auditu“ a z normy ISO 19011.

Směrnice popisuje zejména:

- zásady auditu,
- odbornou způsobilost auditorů, která by měla podporovat samostatnost a nezávislost úsudku auditora,
- plánování a přípravu auditu,
- zahájení, průběh a závěr auditu,
- strukturu zprávy z auditu a používanou dokumentaci,
- způsob práce s připomínkami k výsledkům auditu.

Na uvedenou směrnici navazuje Směrnice pro řízení neshod, zjištění a pro nápravná a preventivní opatření, která definuje vztah mezi „neshodou“, „zjištěním“ a „doporučením“ a upřesňuje způsob práce s těmito identifikovanými stavy.

Obrázek č. 5: Grafické vyjádření vztahu neshoda – zjištění – doporučení:

Odbor auditu a řízení kvality je organizačně i funkčně nezávislý útvar, oddělený od řídicích a výkonných struktur, podřízený přímo řediteli ústavu. Ředitele OARĚK jmenuje a odvolává ředitel ústavu. Působnost OARĚK vymezuje Organizační řád ÚKZÚZ. Vedení Odboru auditu a řízení kvality sídlí v Praze (ředitel, sekretariát), dvě oddělení sídlí v Brně (6 interních auditorů, hlavní metrolog a koordinátor pro BOZP a PO).

Statut, plán a cíle Odboru auditu a řízení kvality

Statut interního auditu ÚKZÚZ vydal na návrh ředitele Odboru auditu a řízení kvality ředitel ústavu v březnu 2011. Statut, je dokument, který:

- prostřednictvím definice interního auditu vymezuje interní audit v ústavu,
- upřesňuje účel a rozsah interního auditu v ústavu,
- v obecné rovině vymezuje povinnosti, pravomoci, odpovědnosti, ale i omezení interních auditorů,
- odkazuje na Etický kodex ústavu a Etický kodex institutu interních auditorů, který obsahuje základní pravidla chování interního auditora (integrita, objektivita, důvěrnost, kompetentnost).

Ředitel Odboru auditu a řízení kvality každoročně vydává Program auditů na rok Program auditů vzniká ve vzájemné spolupráci ředitele ústavu a ředitelů sekcí a odborů. Program auditů na rok 2016 byl zaměřen zejména na koncepci rozvoje ústavu, administrativní, kontrolní a odborné procesy.

Plány na jednotlivé audity sestavují auditorské týmy, resp. garanti auditovaných oblastí, které stanoví ředitel odboru nařízením.

Hlavní cíle Odboru auditu a řízení kvality na rok jsou součástí Politiky kvality OARĚK a jsou to zejména:

- efektivní systém řízení kvality, interních auditů a analýz hospodaření (plníme prostřednictvím organizace práce, plánování, spoluprací při revizích interních předpisů, apod.),
- objektivita auditů (je dána prací s doložitelnými informacemi, skutečnostmi a fakty, nezávislostí vlastního úsudku, obsahem komentářů a vyjádření auditovaných ve zprávách z auditů),
- spolupráce s ostatními organizačními útvary (vzájemná spolupráce během auditů a při zlepšování řídicích a kontrolních mechanismů auditovaných procesů),
- průkaznost výsledků (neshody, zjištění nebo doporučení uváděné ve zprávách vycházejí z objektivně nalezených a doložitelných skutečností),
- dostupnost zpráv z interních auditů (výsledky jsou k dispozici na intranetu ústavu).

Interní audity v roce 2016

Odbor auditu a řízení kvality provádí tyto základní typy interních auditů:

- audity v oblasti finanční kontroly podle zákona o finanční kontrole (finanční audity),
- odborné audity ve smyslu Nařízení EP a Rady č. 882/2004, (audity výkonnosti a efektivity úředních kontrol a zkušebnictví, administrativních procesů, atd.),
- systémové audity řízení kvality v souladu s ČSN EN ISO 9001 (audity systémů).

V roce 2016 byly auditovány následující procesy:

- úřední kontroly,
- vybrané registrační procesy,
- vybrané procesy a činnosti systému rostlinolékařské péče,
- metodické a inspekční činnosti,
- odborné činnosti,
- systémy a kvalita řízení,
- finanční analýzy a vnitřní kontrolní mechanismy týkající se financí (VKS, struktura rozpočtu, příjmy, atd.),
- konzultační návštěvy útvarů (v souvislosti s přípravou na dozorový audit plnění požadavků normy ČSN EN ISO 9001 a s přípravou střednědobé koncepce rozvoje ústavu).

Každý audit byl analýzou procesu, kterou bylo možné provést pouze s pomocí jasně stanovených kritérií auditu podle typu a povahy auditovaného procesu. Hlavními obecnými kritérii interních auditů byly zejména:

- požadavky z právních předpisů,

- požadavky technických a systémových norem a standardů,
- požadavky z vnitřních předpisů ústavu.

Výsledky interních auditů byly součástí zpráv z jednotlivých auditů a byly pravidelně prezentovány na poradách vedení ústavu. Výsledky auditů v rámci auditovaných procesů hodnotí zejména:

- organizační zajištění auditovaných procesů a auditovaných činností včetně jejich účinnosti,
- přidělené zdroje,
- oblasti vymezené zákonem o finanční kontrole a dalšími zvláštními právními předpisy včetně jejich plnění,
- dodržování pravidel řízení dokumentace ústavu,
- dodržování norem ISO a mezinárodních standardů, dodržování vnitřních předpisů ústavu.

Výsledky auditů obsažené ve zprávách slouží vedení ústavu jako zdroj informací o:

- dodržování požadavků uvedených v právních a vnitřních předpisech,
- nastavení řídicích a kontrolních systémů,
- faktické i ekonomické účinnosti a přiměřenosti úředních kontrol a zkušebnictví.

Popsaná koncepce interního auditu a prezentace výsledků interních auditů umožňuje přijmout včas nápravná, lépe však preventivní opatření v případech, kdy jsou auditem nalezeny neshody, zjištění a doporučení ve smyslu zákona o finanční kontrole a vnitřních předpisů.

Řízení kvality

Řízení kvality procesů, činností a agend ústavu umožňuje funkční systém kvality managementu ústavu, který je zaveden v souladu s normou ČSN EN ISO 9001. Systém zahrnuje především:

- jasně definovanou organizaci práce a z ní vyplývající organizační strukturu ústavu,
- popsané kompetence, pravomoci a odpovědnosti organizačních útvarů v Organizačním řádu ÚKZÚZ a v pracovních náplních zaměstnanců ústavu,
- jasně identifikované procesy a činnosti jednotlivých organizačních útvarů ústavu prostřednictvím procesních map, definované vazby mezi nimi,
- popsané a definované kontrolní mechanismy v interních předpisech ústavu (Politika kvality ÚKZÚZ, Příručka kvality ÚKZÚZ, řády, směrnice a pravidla, metodické pokyny),
- systém řízení a řízenosti interní a externí dokumentace (Směrnice pro řízenou dokumentaci).

Systém kvality managementu ústavu namátkově prověřují systémové audity řízení kvality v souladu s ČSN EN ISO 9001 (audity systémů), které jsou součástí auditů odborných procesů a činností (audity výkonnosti a efektivity úředních kontrol a zkušebnictví, administrativních procesů, atd.), zároveň systém managementu kvality pravidelně prověřují externí certifikační nebo akreditační autority - např. společnost LL-C Certification, Český institut pro akreditaci, o.p.s (ČIA), a další.

Výsledky Interních a externích auditů

Jedná se o objektivně doložitelné skutečnosti, které jsou součástí jednotlivých zpráv. Výsledky IA jsou v souladu se směrnici ve zprávách uváděny jako neshody, zjištění a doporučení.

Celkem v roce 2016 proběhly:

Konzultace:

- týkaly se různých témat a organizačních útvarů, pro tvorbu koncepce rozvoje ústavu vznikly pracovní skupiny a interní audit se aktivně účastnil konzultací v rámci pracovních skupin podílejících se na koncepci interních procesů,

Interní audity odborných činností a QMS

Interní audity ověřují systém QMS a odborné procesy společně. Přehled všech interních auditů je uveden v tabulce níže.

Externí audity:

- 1 externí dozorový audit plnění požadavků ČSN EN ISO 9001
- dozorové audity ČIA – 14 externích auditů v rámci NRL, 3 externí audity v NRL – OOS, 1 externí audit v NRL-ŽP a 8 externích auditů v NRL-ODIA,
- audity FVO – 2 auditní návštěvy (POR, systém úředních kontrol)

Zjištění a doporučení:

- celkem 1 zjištění z auditů odborných činností a 4 zjištění z auditu systému rozpočtových příjmů, u identifikovaných zjištění jde o méně závažné formální nedostatky,
- celkem cca 60 doporučení z interních auditů (převážně formální nedostatky při řízení dokumentů),
- 3 doporučení z dozorového recertifikačního auditu LL-C:
 - ~ doporučeno zapracovat do registru právních požadavků i specifika Zákona o kybernetické bezpečnosti a souvisejících vyhlášek,
 - ~ doporučeno zpracovat harmonogram přechodu na novou revizi normy ISO 9001 z roku 2015,
 - ~ doporučeno zakomponovat pravidla bodového hodnocení dodavatelů přímo do e-šablony záznamu o hodnocení.

Souhrn výsledků interních auditů je také součástí každoročního přezkumu managementu kvality ústavu, který je prezentován na poradě vedení ústavu v I. čtvrtletí následujícího roku.

Metrologie a normalizace

V roce 2016 složil hlavní metrolog zkoušku způsobilosti pro provádění interních kalibrací teplot a zúčastnil se úspěšně mezilaboratorního porovnávání v oblasti teploty, což je potřeba k úspěšnému provedení akreditace kalibrační laboratoře.

Za rok 2016 provedl 15 metrologických kontrol na vybraných pracovištích ústavu, kde kontroloval dodržení metrologického pořádku na pracovištích, označování měřidel a dodržování lhůt pro kalibrace a ověřování podle zákona č. 505/1990 Sb. o metrologii, ve znění pozdějších předpisů. Nejvíce doporučení bylo směřováno k chybějícímu nebo špatnému označení měřidel a k chybějícímu seznamování pracovníků s obsluhou měřidla.

V roce 2016 bylo provedeno 67 kontrol teploty u sušáren a termostatů a 11 kontrol teploty u pecí. Tyto kontroly teplot jsou prováděny u pracovišť NRL a OPZ, kde potřebují kontrolu teplot pro správný výkon příslušné zkoušky.

V roce 2017 by měla být provedena akreditace kalibrační laboratoře, a potom kontroly teploty budou uznány jako interní kalibrace, které mají vyšší váhu a umožní šetření provozních nákladů u akreditovaných útvarů ÚKZÚZ.

Za oblast normalizace probíhá v ÚKZÚZ každoročně hlasování k návrhu norem za oblast krmiv a hnojiv v orgánech CEN a ISO, které je vedeno centrálně přes hlavního metrologa, aby byla zaručena jednotnost výstupu směrem k ÚNMZ (Úřad pro technickou normalizaci,

metrologii a státní zkušebnictví). V roce 2016 proběhlo přibližně 110 hlasování a připomínkování k návrhu norem.

Hlavní metrolog má také vyjednat souhlas s rozmnožováním a šířením technických norem ČSN v rámci ústavu a za rok 2016 rozeslal 80 nových technických norem ČSN a ISO na jednotlivé pracovníky ÚKZÚZ.

BOZP a PO

V roce 2016 bylo provedeno 119 kontrol BOZP a PO z plánovaných 98. Z kontrol plyne 15 doporučení/návrhů, 3 doporučení/návrhy byly již splněny. 1 doporučení/návrh se plní průběžně od dubna 2016. 11 doporučení/návrhů trvá a jejich plnění bude prověřeno v roce 2017.

Dále proběhlo 64 školení BOZP a PO. Počet proškolených je 730 zaměstnanců, z toho – 34 vedoucích zaměstnanců, 628 zaměstnanců, 29 preventistů PO, 39 požárních hlídek. Počet školení se navýšil z důvodu doškolování zaměstnanců a školení změny pracovního zařazení vedoucích zaměstnanců.

U ústavu byly provedeny 3 externí kontroly. KHS v Plzni provedla kontrolu hladiny hluku dne 4. 2. 2016 na regionálním pracovišti ústavu v Plzni. Důvodem byla podaná stížnost na nepřiměřenou hlučnost. Bylo provedeno technické opatření na zařízení k přísávání vzduchu a opětovné měření hluku, které je nyní v hygienickém limitu. KHS v Praze provedla kontrolu dne 8. 4. 2016 na ZS Dobříchovice – bez nedostatků. HZS Brno provedla komplexní kontrolu PO ve dnech 12. - 13. 12. 2016 na ZS Chrlice – bez nedostatků.

V roce 2016 je evidováno 8 pracovních úrazů s pracovní neschopností. Ve třech případech měli postižení zaměstnanci nárok na odškodnění.

Návrhy na zlepšení a plány na další období

- ~ v personální oblasti prosazovat jednodušší aplikační praxi požadavků ze služebního zákona,
- ~ postupně prakticky aplikovat požadavky novelizované normy ČSN EN ISO 9001,
- ~ přispět k jasnější identifikaci a vymezení procesů RL péče v souvislosti se zákonem o RL péči, definovat kontrolní, odborné a administrativní procesy včetně jejich organizace a praktického fungování,
- ~ přispět k vyšší jednotnosti výstupů z procesů a agend RL péče,
- ~ upravit a zlepšit analýzy rizik realizovaných procesů v návaznosti na plánování interních auditů a jejich schopnost přinášet pozitivní vliv na výkon státní správy, zkušebnictví a administrativní procesy ústavu,
- ~ zkrátit čas pro zpracování zpráv z interních auditů a čas pro předání návrhů zpráv k připomínkám auditovanému útvaru,
- ~ zkrátit čas vydání finální podepsané verze zprávy z interního auditu,
- ~ zvážit možnost certifikace vybraných inspekčních činností (např. vzorkování) v souvislosti s předpokládaným vývojem a rozsáhlou novelizací Nařízení EP a Rady (ES) č. 882/2004 o úředních kontrolách, které zahrne i oblasti, které doposud přímo nesouvisí s bezpečností potravin, krmiv a zdravých zvířat,
- ~ identifikovat možnosti zvyšování efektivnějšího využití finančních prostředků pro jednotlivé činnosti vykonávané ústavem (např. mimorozpočtové příjmy),
- ~ ve spolupráci s ostatními organizačními útvary přispět ke zjednodušení interních předpisů ústavu a ke snížení interní administrativní zátěže v ústavu,

~ dokončit akreditaci kalibrační laboratoře na kalibraci teplot.

Systém interního auditu se stále vyvíjí a díky rostoucím zkušenostem se zlepšuje příprava na jednotlivá témata a důsledkem je vyšší vypovídací hodnota analytických textů uvedených ve zprávách a z nich plynoucích doporučení.

Závěrem lze konstatovat, že systém interního auditu ústavu je funkční a z hodnocení plynou hlavní náměty pro zlepšení:

- zkrátit prodlevu při podpisu auditovaného, distribuci a ukládání zpráv,
- podílet se na revizích řídicích dokumentů (viz výše),
- přispět ke snížení administrativy ústavu.

HNOJIVA A PŮDA

Schvalování hnojiv

Oddělení hnojiv schvaluje hnojiva a pomocné látky uváděné do oběhu čtyřmi legálními způsoby – jedná se o registraci a ohlášení (podle zákona č. 156/1998 Sb., o hnojivech), vzájemné uznávání (podle Nařízení EP a Rady (ES) č. 764/2008) a hnojiva ES (podle Nařízení EP a Rady (ES) č. 2003/2003). Hnojiva ES jsou však evidována a následně zveřejněna v Registru hnojiv pouze na základě žádosti výrobce resp. dodavatele, protože tato hnojiva ze své podstaty žádné evidenci ani povinnému hlášení nepodléhají. Oproti roku 2015 činil nárůst počtu řízení v loňském roce cca 30 %. Byl také zaznamenán vyšší podíl zahraničních žadatelů – z toho v řadě případů nebylo hlavním účelem uvádění těchto výrobků na český trh, ale využití rozhodnutí o registraci pro uvádění výrobků na ostatní členské trhy EU v rámci vzájemného uznání. Správní řízení kvůli nevyhovujícím vzorkům v rámci odborného dozoru byla vedena především za nedodržení jakostních parametrů (obsah živin, nerozložitelných příměsí, vlhkosti atd.). Překročení limitů rizikových prvků bylo zaznamenáno pouze u několika případů, z toho u čtyř statkových hnojiv; převažujícím důvodem zde byla především přílišná medikace krmiv na bázi zinku a mědi, kdy tyto prvky projdou zažívacím traktem do výkalů. Problémem byla také některá fosforečná hnojiva uváděná do oběhu jako hnojiva ES, kde byl (ve srovnání s národními limity) zjišťován vyšší obsah rizikových prvků, především kadmia a chromu. Současná evropská legislativa totiž dosud nestanoví žádné limity rizikových prvků, ty by měly být zavedeny až v rámci nového nařízení, které se nyní projednává.

Tabulka č. 2: Schvalování hnojiv

	2014	2015	2016
Vydaná rozhodnutí celkem	418	459	595
• rozhodnutí o registraci hnojiva/pomocné látky	195	126	226
• prodloužená platnost registrace	179	283	292
• žádost o změnu rozhodnutí o registraci	44	50	77
Ohlášená hnojiva	118	84	143
Vzájemné uznávání	88	28	72
HNOJIVA ES	49	114	84
Zrušené registrace	14	21	15

Tabulka č. 3: Odebrané vzorky hnojiv (z toho nevyhovující vzorky)

	2014	2015	2016
Odborný dozor (bez cílených kontrol)	229 (18)	241 (15)	297 (14)
Cílené kontroly (digestáty, komposty, statková hnojiva)	112 (7)	103 (8)	141 (9)

Kontrola používání, skladování a uvádění hnojiv do oběhu

V rámci prvovýroby je při kontrolách ověřováno vedení evidence o použitých hnojivech, skladování a používání hnojiv, vše v souladu s platnou legislativou. V roce 2016 byly v 17 případech prověřeny osoby s oprávněním k provádění odběru vzorků půd v rámci agrochemického zkoušení zemědělských půd.

V rámci kontrol v prvovýrobě kontroluje ÚKZÚZ rovněž používání upravených kalů z čistíren odpadních vod (kontroly ČOV) a sedimentů na zemědělské půdě.

Mimo prvovýrobu je ústavem kontrolována oblast uvádění hnojiv a pomocných látek do oběhu – jejich balení, označování, výroba, distribuce v obchodní síti.

Tabulka č. 4: Kontroly používání, skladování a uvádění hnojiv do oběhu v roce 2016			
2016	Kontroly řádné	Kontroly celkem*	Kontroly s porušením•
Kontroly skladování a uvádění hnojiv do oběhu	219	234	12
Kontroly skladování a používání hnojiv	13	46	14
Kontroly používání kalů z ČOV	64	70	15

*plánované, následné, mimořádné (na podnět), • porušen minimálně jeden požadavek

Nejčastější pochybení:

Nejvyšší míra potenciálního ohrožení životního prostředí vlivem zemědělské činnosti pochází z nedostatečně zabezpečených skladů hnojiv, popř. z nevhodně uložených hnojiv na zemědělské půdě, kdy jsou statková hnojiva ukládána bez souladu s havarijním plánem. V roce 2016 bylo poměrně častým porušením rovněž uvedení do oběhu hnojiva, které nesplňovalo deklarované hodnoty obsahu prvků či nevyhovělo obsahem rizikových prvků a látek.

Nejčastějším porušením v oblasti kontroly používání upravených kalů z ČOV na zemědělské půdě bylo v roce 2016 nezaslání hlášení o použití upravených kalů na zemědělské půdě ÚKZÚZ minimálně 14 dní před jejich použitím, nezapravení kalů do 48 hodin od jejich umístění na zemědělskou půdu, neprovedení rozborů agrochemických vlastností půdy před jejich použitím nebo použití kalů z ČOV, které nesplňují limity obsahu rizikových látek a prvků.

Kontroly Cross Compliance

ÚKZÚZ, jako jedna z kompetentních kontrolních organizací, zajišťuje úřední kontrolu nad dodržováním požadavků Cross Compliance v oblasti životního prostředí u zemědělských podnikatelů hospodařících ve zranitelných oblastech (kontrola tzv. nitrátové směrnice), u požadavků platných pro ochranu podzemních vod proti znečištění (DZES 3), kontrolu zákazu hnojení a aplikaci přípravků na ochranu rostlin (POR) v ochranných pásmech kolem vod (DZES 1).

Tabulka č. 5: Kontroly Cross Compliance v roce 2016			
2016	Kontroly řádné	Kontroly celkem*	Kontroly s porušením•
Nitrátová směrnice	169	185	15
DZES 1	311	320	1
DZES 3	311	383	73

*plánované, následné, mimořádné (na podnět), • porušen minimálně jeden požadavek

Nejčastější pochybení:

V roce 2016 bylo v oblasti životního prostředí provedeno celkem 888 kontrol podmíněnosti, z nichž bylo na 89 kontrolách konstatováno porušení alespoň jednoho požadavku.

Skladování závadných látek v nevyhovujících skladech, popř. na zemědělské půdě na nevhodných plochách (meliorovaná část pozemku), únik těchto látek do okolního prostředí, neprovedení pravidelných zkoušek těsnosti potrubí a nádrží určených pro skladování ropných látek se řadí mezi nejčastěji zjišťované pochybení v rámci systému Cross Compliance.

Neschválení havarijního plánu příslušným vodoprávním úřadem (či jeho absence), nesprávné uložení hnoje na zemědělskou půdu bez souladu s havarijním plánem, byla nejčastěji zastoupená porušení v roce 2016, která ovšem nemají vliv na vyplacenou výši dotací, protože nejsou požadavkem hodnoceným v rámci kontrol podmíněnosti.

Delegované kontroly

Delegované kontroly jsou ústavem zajišťovány pro platební agenturu (SZIF). Během kontrol dodržování požadavků plynoucích žadatelům žádajícím o některý z titulů v rámci AEO a AEKO opatření, jsou prověřovány obecné požadavky na hnojení a POR (vedení evidence), dále tzv. minimální požadavky na hnojení a používání POR a dále kontroly specifických podmínek platných pro obě oblasti (hnojiva a POR) v závislosti na kontrolovaných dotačních titulech.

Kontroly se zaměřují také na provádění pravidelných řezů v ovocných sadech a pravidelné ošetřování vinic v režimu integrované produkce. Na provádění těchto kontrol se podílejí Odbor kontroly zemědělských vstupů, Odbor rostlinolékařské inspekce, Oddělení trvalých kultur a Oddělení registrace vinic.

Pro SZIF jsou navíc každoročně odebírány vzorky technického konopí pro stanovení obsahu tetrahydrokanabinolu.

Tabulka č. 6: Delegované kontroly v roce 2016			
2016	Kontroly plánované	Počet kontrol*	Kontroly s porušením•
AEO	62	63	1
AEKO	690	699	17
Vzorky konopí	14/56 vzorků	14/55 vzorků	0

* plánované, následné, mimořádné (na podnět), • porušen minimálně jeden požadavek

Nejčastější pochybení:

Mezi nejčastěji zjišťovaná porušení při kontrolách agroenvironmentálních opatření (AEO) a agroenvironmentálně – klimatických opatření (AEKO) patří nepředložení, popř. nevedení evidence o použitých hnojivech, nedodržení zákazu hnojení, nepředložení rozborů půdy na zjištění obsahu minerálního dusíku před výsevem nebo výsadbou zeleniny, nakládání s POR bez zajištění odborně způsobilou osobou, použití účinných látek nepovolených v integrované produkci a neprovedení kontrolního testování ZAP.

Monitoring půd a monitoring vstupů do půdy

V rámci Bazálního monitoringu půd (BMP) probíhají pravidelné odběry vzorků půd a rostlin. Jedná se o dlouholetý program zaměřený na dlouhodobé sledování půdních charakteristik v předem stanovených intervalech na přesně prostorově definovaných plochách. Systém monitoringu byl založen v roce 1992 a jedním z jeho cílů je definovat stav a vývoj sledovaných parametrů v čase. Systém tvoří celkem 214 monitorovacích ploch.

V roce 2016 proběhly v rámci Bazálního monitoringu půd odběry vzorků půd a rostlin z vybraných monitorovacích ploch a pěti ploch v chráněných územích.

Monitoring vstupů do půdy zahrnuje odběry vzorků kalů z ČOV, půd po aplikaci kalů a rostlin pěstovaných na pozemcích s aplikovanými kaly a odběry sedimentů. Informace o aktuální

depoziční zátěži krajiny a především zemědělské produkce poskytuje metoda aktivního biomonitoringu pomocí indikátorových rostlin – jílku a borovice.

Dále ÚKZÚZ vede tzv. Registr kontaminovaných ploch (RKP), což je databáze obsahující výsledky stanovení rizikových prvků v půdních vzorcích. Půdní vzorky pro potřeby RKP se neodebírají, ale vybírají ze vzorků odebraných v rámci Agrochemického zkoušení zemědělských půd.

Zprávy [zde](#).

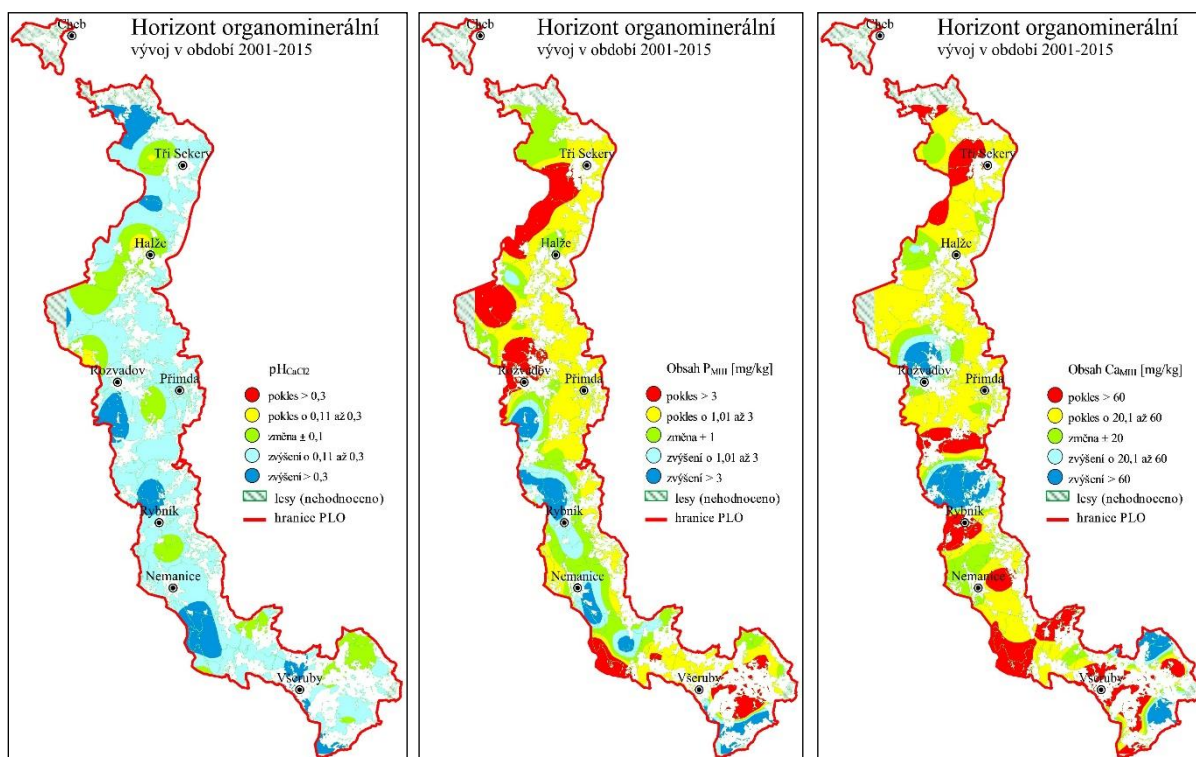
Tabulka č. 7: Monitoring půd a vstupů do půdy			
Agenda	Odebrané vzorky v roce 2016	Počet vzorků	Analyzované parametry
BMP	půdy BMP, CHÚ – každoroční odběry	45	organické polutanty
	rostliny BMP	86	rizikové prvky
	půdy na mikrobiologická stanovení	39	15 mikrobiologických analýz
	půdy na stanovení minerálního N	46	nitratový N, amoniakální N
	výkop a popis pedologických sond	7	fyzikální a chemické analýzy z jednotlivých půdních horizontů
RKP	půdy RTK – rozšiřování	525	rizikové prvky
	půdy RTK – ekologičtí zemědělci	40	rizikové prvky
Monitoring vstupů do půdy	kaly ČOV	82	rizikové prvky, ve vybraných vzorcích org. polutanty
	půda po aplikaci kalů z ČOV	22	rizikové prvky
	rostliny po aplikaci kalů z ČOV	15	rizikové prvky
	sedimenty	20	rizikové prvky, pH, zrnitost, živiny, ve vybraných org. polutanty
	aktivní biomonitoring - rostliny	26	rizikové prvky, PAH

Lesnická činnost

Průzkum výživy a hodnocení účinnosti vápnění

Průzkum výživa lesa, jako dlouhodobá periodická činnost, poskytuje informaci o chemizmu půd a asimilačních pletiv. V roce 2016 byla laboratorně i statisticky zpracována Přírodní lesní oblast (PLO) č. 11 Český les. Navázáním na průzkum z roku 2001 byl vedle aktuálního chemického složení lesních půd a asimilačních pletiv, zachycen i vývoj vybraných půdních vlastností, především půdní kyselosti a obsahů makroživin. Při terénním průzkumu i zpracování získaných údajů, bylo dbáno na poskytnutí informací všem prostorově významným vlastníkům lesa.

Obrázek č. 6: Vývoj půdní kyselosti, přístupného fosforu a vápníku, jako podklad pro rozhodnutí o melioračních opatřeních. PLO č. 11: Český les.

Při hodnocení účinnosti vápnění lesa byly vyhodnoceny výsledky šetření v Krušných horách na území lesní správy (LS) Kraslice, LS Horní Blatná v Krušných horách a na LS Telč na Českomoravské vrchovině.

Terénní práce spočívaly ve vzorkování PLO č. 25 Orlické hory, kde byly odebrány vzorky pro průzkum výživy lesa. Pro hodnocení účinnosti vápnění byly vzorkovány lokality v PLO č. 26 Předhoří Orlických hor a v PLO č. 1 Krušné hory.

Pomocné látky v ochraně lesa

Ověření kvality ošetření vytěžených kmenů insekticidem bylo novým úkolem zadaným MZe v rámci služeb vlastníkům lesa. V průběhu sezóny byly odebrány vzorky kůry z kmenů ošetřených insekticidy a byl zvolen a laboratorně ověřen postup pro identifikaci a kvantifikaci

izomerů účinných látek přípravků Vaztak (alfa-cypermethrin) a Forester (směs izomerů).

Tabulka č. 8: Průzkum výživy lesa a kontroly účinnosti vápnění

2016	Počet odběrných míst	Počet rostlinných vzorků	Počet půdních vzorků	Počet vzorků odparníky
Průzkum výživy lesa	95	190	285	
Kontrola vápnění	90	180	270	
Kontrola insekticidů				12

Agrochemické zkoušení půd

V rámci pravidelného zjišťování úrodnosti prováděného v šestiletých cyklech bylo v roce 2016 prozkoušeno celkem 401 792 ha z. p. a odebráno 59 592 půdních vzorků.

Tabulka č. 9: Průměrný obsah přístupných živin v jednotlivých krajích ČR

Kraj	Průměrná hodnota pH	Průměrný obsah přístupných živin (mg/kg)			
		P	K	Mg	Ca
Středočeský	6,4	91	274	153	3 407
Jihočeský	5,6	86	203	168	1 689
Plzeňský	5,6	72	214	184	1 747
Karlovarský	5,6	84	316	209	1 998
Ústecký	6,6	97	438	298	5 528
Liberecký	5,8	111	219	181	1 969
Královéhradecký	6,3	95	250	181	3 061
Pardubický	6,0	86	197	138	2 484
Vysočina	5,6	98	206	150	1 664
Jihomoravský	6,7	91	282	287	4 915
Olomoucký	6,3	93	237	193	3 001
Zlínský	6,2	77	271	248	3 601
Moravskoslezský	5,8	77	202	154	1 963
Česká republika	6,1	77	249	189	2 861

Dlouhodobé polní výživářské zkoušky

V roce 2016 byly na 11 stanicích vedeny 4 stacionární polní zkoušky, celkem na 1 611 pokusných parcelách. *Zkouška stupňované intenzity minerálního hnojení* je vedena 44 let. Ve zranitelné oblasti na třech lokalitách v rozsahu 72 parcel byla vedena 6 rokem dlouhodobá polní zkouška *porovnávací účinnost organických hnojiv* (kejdy, digestátů, kompostu) a minerálního hnojiva.

Vliv obhospodařování travního porostu na produkci se sleduje od roku 1969 na pokusné ploše v Závišíně. Hodnotí se vývoj produktivity, botanického složení a kvality píce a vlastnosti půdy pod trvalým travním porostem.

Na 12 lyzimetrických stanovištích v odlišných klimatických a půdních podmínkách jsou od roku 1987 dlouhodobě sledovány vstupy živin a doprovodných látek do půdy. Hodnotí se vstupy z organických a minerálních hnojiv, srážkových vod, případně závlahové vody a dále výstupy živin odčerpané sklizní a ztráty živin zjištěné v eluátu.

Nádobové zkoušky

V roce 2016 byly ve vegetační hale v Brně založeny 4 nádobové zkoušky v 419 nádobách.

ODRŮDY

Ochrana práv k odrůdám a registrace odrůd

Národní odrůdový úřad ve spolupráci s Odborem provozním a zkušebním a ostatními odbornými pracovišti ústavu i mimo ústav zajistil řízení pro účely udělení ochranných práv k odrůdám a registrační řízení u všech odrůd v odborně zdůvodněném rozsahu. Pro účely registrace, ověřování odrůd po registraci, udělení ochranných práv k odrůdám, vegetační zkoušky Odboru osiv a sadby a pokusy pro vybrané odbory Sekce zemědělských vstupů bylo založeno 1 200 pokusů a testů, což představovalo celkem 82 612 parcel na 16 pracovištích ústavu a 20 pracovištích u pověřených subjektů mimo ústav. Žadatelé o registraci a ochranu práv byli průběžně seznamováni s výsledky příslušných zkoušek, a to okamžitě po jejich zpracování v komplexní tabulkové formě.

V roce 2016 bylo přijato 68 žádostí o udělení ochranných práv, vydáno 73 osvědčení o udělení ochranných práv a u 36 odrůd byla ochranná práva ukončena.

V řízení o registraci a prodloužení registrace bylo přijato 750 žádostí, bylo vydáno 485 rozhodnutí o registraci a prodloužení registrace, výmaz ze Státní odrůdové knihy byl proveden u 102 odrůd z důvodu podání žádosti o zrušení registrace nebo uplynutí doby registrace. Odrůdová komise projednávala 4 nesouhlasná stanoviska žadatelů o registraci s podklady pro vydání rozhodnutí o zamítnutí žádosti o registraci odrůdy, ve všech případech vydala souhlasné stanovisko s návrhem ÚKZÚZ. Proti rozhodnutí ústavu o zamítnutí žádosti o registraci bylo podáno jedno odvolání k MZe.

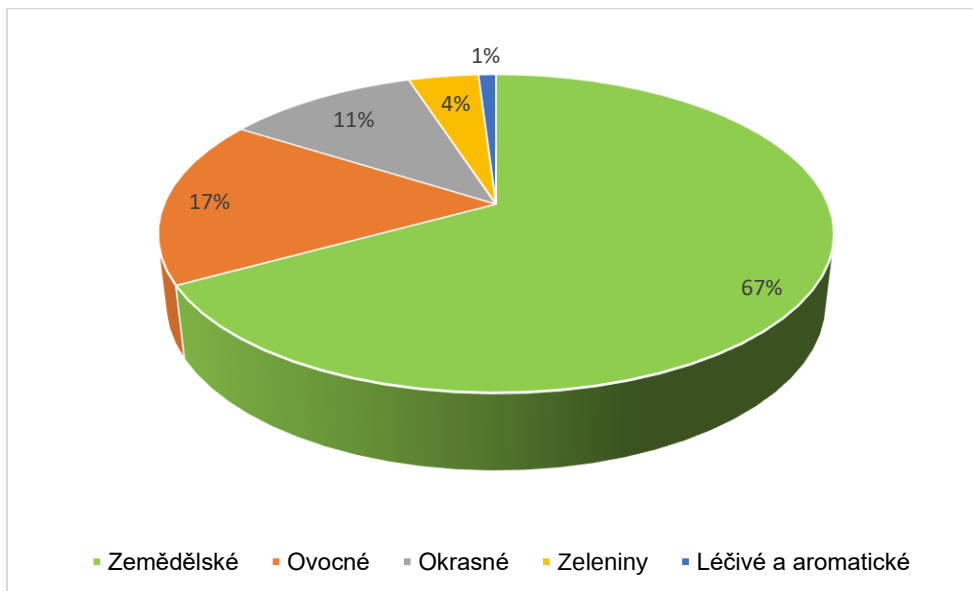
Tabulka č. 10: Přehled správních řízení 2016

			Ochrana práv	
	Registrace	Prodloužení registrace		
Žádosti přijaté	580	170	Žádosti přijaté	68
Zemědělské druhy	524	80	Zemědělské druhy	39
Zeleninové druhy	53	76	Zeleninové druhy	3
Ovocné druhy	3	14	Ovocné druhy	8
Okrasné druhy	-	-	Okrasné druhy	17
Léčivé a aromatické rostliny	-	-	Léčivé a aromatické rostliny	1
Žádosti vzaté zpět	368	2	Žádosti vzaté zpět	6
Žádosti zamítnuté	5	1	Žádosti zamítnuté	1
Rozhodnutí o registraci	185	300	Rozhodnutí o udělení ochranných práv	73
Zemědělské druhy	148	60	Zemědělské druhy	45
Zeleninové druhy	35	114	Zeleninové druhy	4
Ovocné druhy	2	126	Ovocné druhy	9
Okrasné druhy	-	-	Okrasné druhy	15
Léčivé a aromatické rostliny	-	-	Léčivé a aromatické rostliny	-

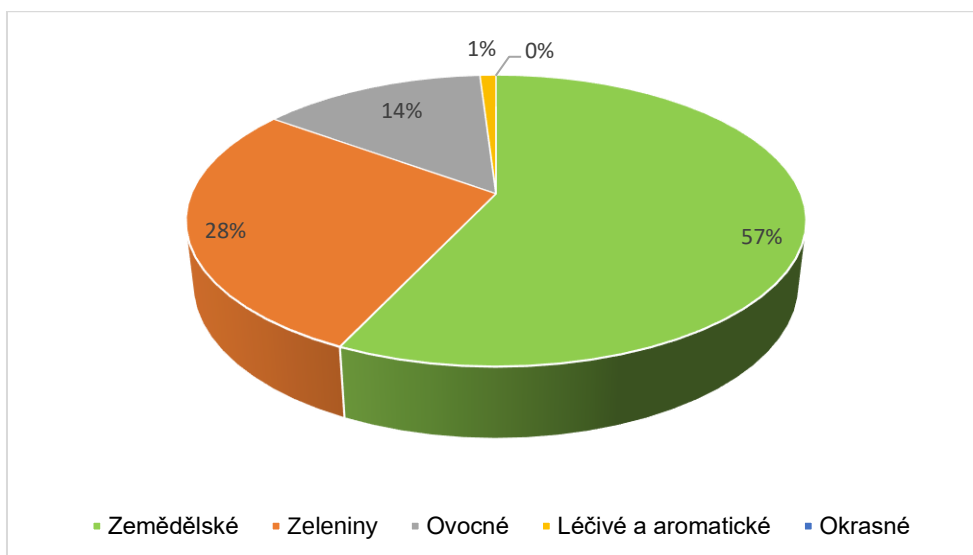
Zrušení registrace	34
Uplynutí doby registrace	68

Zánik ochranných práv	22
Uplynutí ochranných práv	14

Graf č. 1: Odrůdy chráněné na národní úrovni - zastoupení jednotlivých skupin plodin

Graf č. 2: Odrůdy registrované v ČR - zastoupení jednotlivých skupin plodin

Zkoušky pro SDO

V roce 2016 bylo podáno 266 žádostí do zkoušek pro Seznam doporučených odrůd. Pro tento účel Národní odrůdový úřad zorganizoval a zajistil 85 samostatných pokusů založených na 33 lokalitách mimo ústav financovaných z dotačního titulu 9.A.b.4 – podpora pro samostatné odrůdové zkoušky. Poprvé byly založeny pokusy pro Seznam doporučených odrůd s ozimou

pšenici v režimu ekologického zemědělství. Zkoušky proběhly dle metodik zpracovaných ústavem, sumarizaci a publikaci výsledků zajistili specialisté odboru.

Metodické změny

V návaznosti na evropskou legislativu byly pravidelně aktualizovány metodiky zkoušek odlišnosti, uniformity a stálosti. Odrůdová komise na svém zasedání 19. 5. projednala navržené změny v metodikách zkoušek užitné hodnoty. Seznamy aktualizovaných metodik byly uveřejněny ve vyhlášce č. 449/2006 Sb., o stanovení metodik zkoušek odlišnosti, uniformity, stálosti a užitné hodnoty odrůd.

Publikační činnost, účast na akcích, spolupráce s ostatními úřady a institucemi NOÚ

Informace o výsledcích zkoušek užitné hodnoty a doporučování odrůd byly publikovány průběžně na webových stránkách ústavu, v Přehledech odrůd a Seznamech doporučených odrůd.

Informace týkající se správních řízení, jejichž povinnost publikace vyplývá z příslušné evropské legislativy, byly pravidelně zveřejňovány v 9 číslech Věstníku ÚKZÚZ, řada Národní odrůdový úřad, ročník XV.

Evropská Komise byla měsíčně informována o rozhodnutích týkajících se registrace odrůd zasíláním notifikačních seznamů.

Odrůdový úřad Společenství byl šestkrát ročně informován o žádostech o registraci a ochranu práv a udělených rozhodnutích.

Specialisté Národního odrůdového úřadu a Odboru provozního a zkušební publikovali v samostatných odborných publikacích a ve vědeckém a odborném tisku 88 příspěvků a aktivně vystoupili na 56 odborných seminářích.

Pro širokou odbornou veřejnost zorganizoval Odbor provozní a zkušební ve spolupráci s Národním odrůdovým úřadem polní dny na většině zkušebních stanic. Významná byla akce zaměřená na odrůdy ve vztahu k udržitelnému zemědělství uspořádaná na zkušební stanici v Chrlicích. Oba odbory přispěly výraznou měrou k úspěšné reprezentaci ústavu na celostátní výstavě Naše pole v Nabočanech, Zemědělec v Lysé nad Labem, Země živitelka v Českých Budějovicích, Flora v Olomouci. Akcí celostátního významu byla také degustace jablek uspořádaná pracovníky zkušební stanice Lysice.

Mezinárodní spolupráce

Dle bilaterálních smluv se Slovenskem, Polskem a Maďarskem byly recipročně zajištěny zkoušky odlišnosti, uniformity a stálosti pro příslušné plodiny.

Na základě žádostí o technické zkoušení nebo převzetí výsledků bylo zpracováno a odesláno 488 zpráv o výsledku zkoušení odlišnosti, uniformity a stálosti odrůd pro zahraniční zkušební authority.

Významnou akcí bylo uspořádání 50. zasedání pracovní skupiny UPOV pro zeleniny, které proběhlo v Brně a bylo organizováno ÚKZÚZ. Jednání se účastnilo 46 expertů z 20 členských států a mezinárodních organizací.

V rámci evropského programu TALEX Národní odrůdový úřad zorganizoval 5 denní studijní pobyt a školení pro pracovníky srbského odrůdového úřadu se zaměřením na zkoušení jaderovin.

Na základě bilaterální smlouvy pokračovala spolupráce v oblasti zajištění technického zkoušení vybraných druhů pro holandský zkušební úřad NAKTUINBOUV.

Národní odrůdový úřad se aktivně zapojil do CPVO projektu Sestavení společné databáze odrůd brambor a je vedoucím týmu v projektu Sestavení společné databáze odrůd kukuřice schváleném a spolufinancovaném CPVO.

Specialisté odborů se aktivně zúčastnili v 5 pracovních jednání CPVO, tří pracovních jednání UPOV, mezinárodního biometrického sympozia, jednání mezinárodní pracovní skupiny pro zkoušky užitné hodnoty a mezinárodního jednání C4 – spolupráce ve zkoušení řepky a sóje za účelem harmonizace metodických postupů.

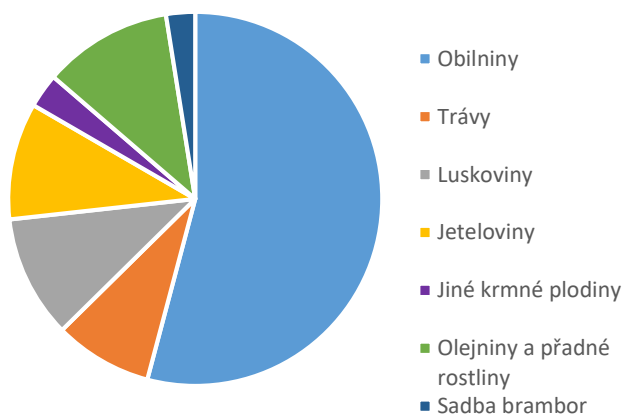
OSIVO A SADBA

Osivo a sadba

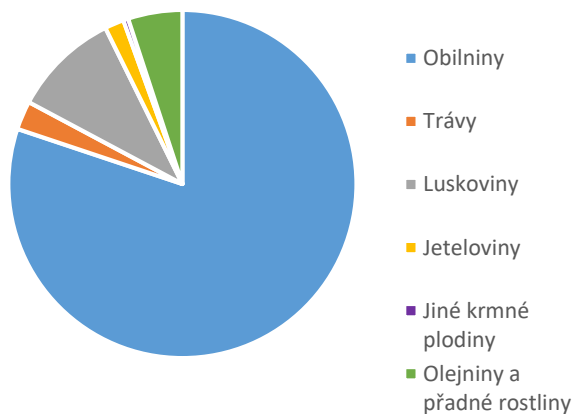
Jednoznačně největší podíl na celkovém množství osiva, které prošlo uznávacím řízením, měly ve sklizňovém roce 2015 tradičně obilniny, s velkým odstupem následovány luskovinami:

Tabulka č. 11: Uznaná plocha množitelských porostů a uznané osivo, sadba v roce 2015		
Skupina plodin	Uznaná plocha (ha)	Uznané osivo, sadba (t)
Obilniny	56 271	173 520
Trávy	8 826	5 769
Luskoviny	11 044	21 454
Jeteloviny	10 507	3 869
Jiné krmné plodiny	3 070	1 004
Olejniny a přádné rostliny	11 619	10 929
Celkem	101 338	216 544
Sadba brambor	2 616	52 434

Graf č. 3: Uznaná plocha množitelských porostů (ha) - zastoupení skupin plodin

Graf č. 4: Uznané osivo (t) – zastoupení skupin plodin, bez sadby brambor

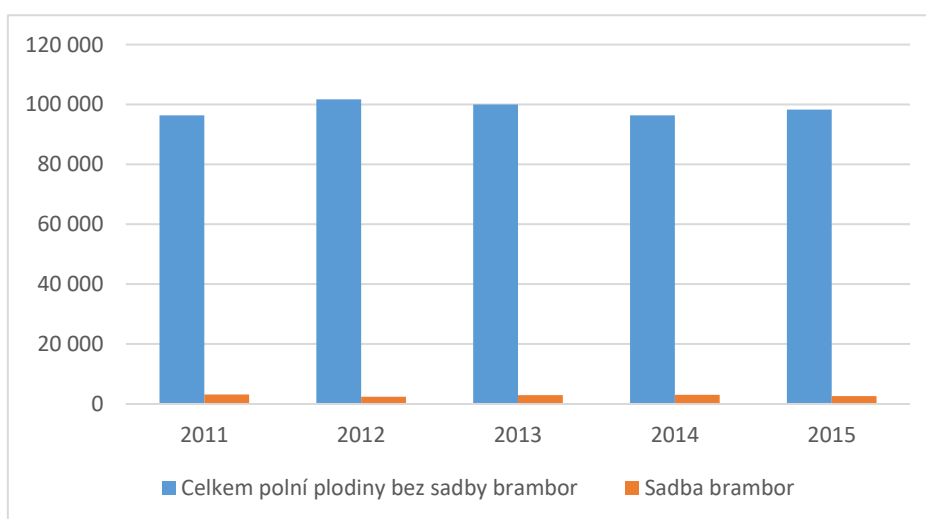
Celková plocha uznaných množitelských porostů se v posledních pěti letech významněji nezměnila, ale zvýšil se podíl luskovin a jetelovin na úkor trav:

Tabulka č. 12: Vývoj uznané plochy množitelských porostů v letech 2011 až 2015 (ha)								
Rok	Obilniny bez kukuřice	Kukuřice	Trávy	Luskoviny	Jeteloviny	Olejniny a přadné rostliny	Celkem bez sadby brambor	Sadba brambor
2011	60 350	992	10 075	6 017	6 965	11 948	96 348	3 195
2012	66 420	809	10 146	4 377	7 422	12 485	101 658	2 441
2013	65 970	996	8 912	4 622	7 972	11 478	99 950	2 904
2014	59 263	1 311	8 786	6 727	8 581	11 675	96 343	3 013
2015	55 181	1 091	8 826	11 044	10 507	11 619	98 268	2 616

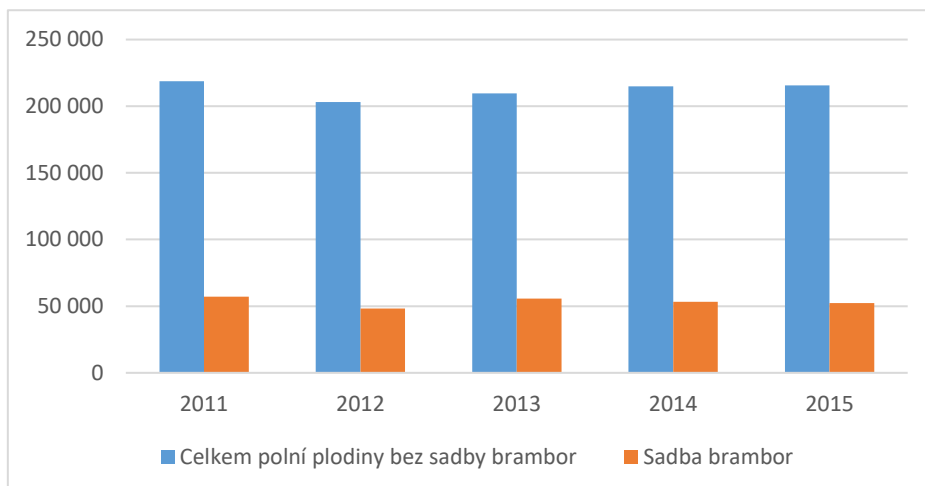
Celkové množství uznaného osiva v posledních čtyřech letech mírně narůstá, a to zejména díky nárůstu množství uznaného osiva luskovin:

Tabulka č. 13: Vývoj množství uznaného osiva, sadby v letech 2011 až 2015 (t)								
Rok	Obilniny bez kukuřice	Kukuřice	Trávy	Luskoviny	Jeteloviny	Olejniny a přadné rostliny	Celkem bez sadby brambor	Sadba brambor
2011	190 989	1 627	5 955	8 594	1 823	9 780	218 768	57 086
2012	177 602	1 294	5 999	5 908	2 050	10 320	203 172	48 137
2013	182 405	1 599	6 996	7 099	2 492	9 136	209 727	55 802
2014	178 671	2 218	6 199	13 938	2 617	11 254	214 897	53 317
2015	172 540	980	5 769	21 454	3 869	10 929	215 540	52 434

Graf č. 5: Vývoj uznané plochy množitelských porostů v letech 2011 až 2015 (ha)

Graf č. 6: Vývoj množství uznaného osiva a sadby v letech 2011 až 2015 (t)

Nedílnou součástí procesu uznání osiva je testování vzorku osiva v semenářské laboratoři. Nejčastěji testovanými druhy byly opět obilniny, následované luskovinami a jetelovinami:

Tabulka č. 14: Počet analyzovaných vzorků od 1. 7. 2015 do 30. 6. 2016	
Skupina plodin	Počet vzorků
Obilniny, kukuřice	5 550
Trávy	1 401
Luskoviny a jeteloviny	1 963
Jiné krmné plodiny	160
Olejniny a přádné rostliny	1 063
Řepy	53
Zeleninové druhy	615
Ovocné druhy	15
Květiny, léčivky, jahodník	11
CELKEM	10 831
z toho: Mezinárodní certifikace	525
Kontrola osiva z jiné země původu	288
Informativní rozbor	964

Kontroly uznaného osiva před setím ve skladech vykonané v období od 1. 7. 2015 do 30. 6. 2016 přinesly celkem uspokojivé výsledky:

Tabulka č. 15: Kontrola uznaného osiva a sadby před setím ve skladech			
Druh osiva	Odebráno vzorků	Z toho nevyhovuje	% nevyhovujících vzorků
Ječmen ozimý	50	3	6,0
Ječmen jarní	212	6	2,8
Oves setý	40	6	15,0
Pšenice setá ozimá	336	10	3,0
Pšenice setá jarní	39	0	0,0
Tritikale	12	0	0,0
Žito ozimé	12	5	41,7

Tabulka č. 15: Kontrola uznaného osiva a sadby před setím ve skladech			
Druh osiva	Odebráno vzorků	Z toho nevyhovuje	% nevyhovujících vzorků
Kukuřice	5	0	0,0
Jeteloviny + trávy	29	7	24,1
Luskoviny	62	7	11,3
Řepka ozimá	0	0	
Ostatní	27	5	18,5
Celkem	824	49	5,9

Výsledky kontrol klíčivosti osiva zelenin v malospotřebitelských baleních s blížícím se koncem doby použitelnosti poukázaly na to, že této oblasti je potřeba nadále věnovat zvýšenou pozornost:

Tabulka č. 16: Kontrola osiva uvedeného do oběhu v malém balení		
Odebráno vzorků	Z toho nevyhovuje	% nevyhovujících vzorků
431	42	9,7

Zjišťování případných příměsí geneticky modifikovaného materiálu v konvenčním osivu nezachytily žádnou kontaminaci:

Tabulka č. 17: Kontrola osiva za účelem zjištění geneticky modifikovaných příměsí v osivu pocházejícím z jiných členských států EU a ze třetích zemí v roce 2016			
Druh	Počet analyzovaných vzorků	Výsledek analýzy	
		bez GM příměsí	s GM příměsí
Kukuřice	38	38	0
Řepka	12	12	0
Sója	11	11	0
Brambor	4	4	0

Při kontrole zdravotního stavu sadby brambor byly zjištěny nevyhovující případy pouze u sadby zhraničního původu:

Tabulka č. 18: Kontrola zdravotního stavu sadby brambor		
Počet kontrolovaných partií	Z toho nevyhovujících	% nevyhovujících vzorků
jiné země původu		
74	4	5,4
původ ČR		
24	0	0

TRVALÉ KULTURY

Registry

Registr chmelnic

Vedením registru chmelnic je dle zákona č. 97/1996 Sb., o ochraně chmele, ve znění pozdějších předpisů, pověřen ÚKZÚZ – Oddělení chmele v Žatci.

V registru jsou vedeny plochy chmelnic podle jednotlivých producentů, odrůd a způsobu využití v návaznosti na LPIS. V roce 2016 bylo registrováno 4 775 ha sklizňové plochy, což je oproti roku 2015 o 153 ha více. Bylo provedeno 1 076 změn a vydáno 104 rozhodnutí ve správním řízení. Vedené plochy dle pěstitelů slouží k auditu požadavků SZIF pro administraci dotací. Výstupem jsou údaje o chmelařských polohách a oblastech pro ČSÚ a hlášení dle Nařízení Komise (ES) č. 1557/2006.

Registr vinic

Vedením registru vinic je dle zákona č. 321/2004 Sb., (zákon o vinohradnictví a vinařství) v platném znění pověřen ÚKZÚZ, Oddělení registru vinic ve Znojmě - Oblekovicích.

V registru jsou vedeny údaje o pěstitelích, vinicích, provozovnách výrobců, vyrobeném a zařazeném víně, obchodních zprostředkovatelích hroznů a vína, dovozech vína, zásobách vína a moštu, kontrolách, správních delikttech a další údaje podle předpisů Evropské unie.

Prostřednictvím registru je spravován mimo jiné produkční potenciál ČR, přidělování povolení pro novou a opětovnou výsadbu vinic, a další zákonná činnost.

Produkční potenciál, týkající se komodity réva, byl k 31. 12. 2016 ve stejné výši jako v roce předešlém - 19 633,45 ha. Nicméně v průběhu roku 2016 došlo ke změně evropské legislativy a tím i k jinému modelu sledování produkčního potenciálu. Nový model je uveden v následující tabulce.

Tabulka č. 19: Produkční potenciál vinic k 31. 12. 2016 (v hektarech)

Povolení pro novou výsadbu		Využitelná plocha (v držení pěstitele)	132,4313
Povolení pro opětovnou výsadbu	přímo vydané	Využitelná plocha (v držení pěstitele)	51,9302
	převedené z práva na opětovnou výsadbu	Využitelná plocha (v držení pěstitele)	23,4707
Právo na opětovnou výsadbu		Využitelné na základě žádosti pěstitele	384,828
Vyklučená plocha vinic		Využitelné na základě žádosti pěstitele	156,5522
Osázená plocha vinic	K 31. 12. 2016		17 737,1230

Zdrojový dokument (Zdroj_registr vinic)

Osázená plocha vinic má v posledních čtyřech letech vzrůstající tendenci. Oproti 31. 12. 2013, kdy činila 17 463,51 ha, je tedy vyšší o necelých 274 hektarů. V roce 2016 bylo vysázeno 435 ha nových vinic, avšak po klúčení byl roční nárůst pouze 274 hektarů.

V roce 2016 stanovená kvóta pro přidělení povolení pro novou výsadbu ve výši 178 ha byla zcela vyčerpána.

K 31. 12. 2016 bylo v registru vinic vedeno 18 193 pěstitelů, což je o 111 méně než v roce 2015. V roce 2016 bylo vydáno 4 754 rozhodnutí o vinicích, což je o 733 více než v roce 2015. Auditovaných dílů půdních bloků s kulturou vinice v LPIS bylo 8 072, což je 7 500 více než v roce 2015.

K 31. 12. 2016 bylo 1 785 zahájených činných provozoven, což je o 171 více než k 31. 12. 2014. V registru vinic bylo v rámci provozoven výrobců zapsáno 414 změn, což je o 32 změn meziročně méně.

Registr sadů

Registr sadů je na Oddělení trvalých kultur veden od roku 2005 podle zákona č. 252/1997 Sb., o zemědělství, ve znění pozdějších předpisů a zákona č. 147/2002 Sb., o Ústředním kontrolním a zkušebním ústavu zemědělském a o změně některých souvisejících zákonů. V RS jsou evidovány sady jak v konvenčním tak i ekologickém režimu pěstování, primárně určené pro tržní produkci ovoce, o výměře 14 451 ha.

Tabulka č. 20: Ovocné sady podle ovocných druhů a ovocnářských oblastí (červen 2016)

Ovocný druh	Ovocnářská oblast							C e l k e m
	Střední Čechy	Jižní Čechy	Západní Čechy	Severní Čechy	Východní Čechy	Jižní Morava	Severní Morava	
Angrešt	0,65	0,13	0,03	0,92	0,26	0,10	0,02	2,11
Broskvoň	69,93	0,35	0,09	16,83	13,56	241,63	6,21	348,60
Hrušeň	188,27	27,61	9,38	166,28	140,06	99,86	78,36	709,82
Jabloň	1 706,80	391,36	284,05	1 399,86	1 235,63	1 323,86	836,90	7 178,46
Maliník a ostružiník	22,44	0,60	0,00	7,16	3,00	1,28	3,65	38,13
Meruňka	60,74	0,46	0,54	55,07	28,28	654,96	23,82	823,87
Ořešák vlašský	21,05	0,45	0,37	15,83	1,03	48,82	1,78	89,33
Rybíz bílý	0,00	0,10	0,00	1,80	0,00	0,00	0,00	1,90
Rybíz černý	47,21	15,14	13,12	99,16	91,84	3,09	62,41	331,97
Rybíz červený	94,18	43,27	0,13	103,62	165,21	59,26	120,41	586,08
Slivoň	178,89	116,61	55,94	148,53	259,28	753,06	483,48	1 995,79
Třešeň	279,94	89,37	18,71	124,08	227,48	87,07	61,97	888,62
Višeň	404,37	147,12	13,30	256,45	216,66	282,58	61,41	1 381,89
Ostatní ovocné druhy	4,55	2,82	9,17	45,00	0,00	12,75	0,15	74,44
C e l k e m	3 079,02	835,39	404,83	2 440,59	2 382,29	3 568,32	1 740,57	14 451,01

Zdrojový dokument (Zdroj_plochy sadů)

Jak je patrné z tabulky, tak největší koncentraci sadů nacházíme v oblasti Jižní Moravy s 3 568 ha, která je následována Středními Čechy s 3 079 ha. Dále můžeme vyčíst, že největší plochy v rámci ovocnářství jsou výsadby jableň, které podílově zauímají 50 % veškerých sadů v ČR. Na druhém místě je výsadba slivoní (s 1 995 ha) následována výsadbou višní.

Tabulka č. 21: Věková struktura hlavních ovocných druhů v ovocných výsadbách v ČR (červen 2016)

Ovocný druh	Mladé výsadby	Začátek plodnosti	Plná plodnost	Staré výsadby	Celkem
Angrešt	0,65	0,13	0,61	0,72	2,11
Broskvoň	6,44	12,43	101,43	228,29	348,59
Hrušeň	79,94	86,35	340,47	203,06	709,82
Jabloň	293,91	540,83	2 484,03	3 859,68	7 178,45
Meruňka	58,02	45,26	428,56	292,01	823,85
Rybíz bílý	0,00	0,00	0,10	1,80	1,90
Rybíz černý	44,00	17,78	130,94	139,24	331,96
Rybíz červený	9,77	2,89	111,11	462,31	586,08
Slivoň	251,07	364,66	1 128,19	251,87	1 995,79
Třešeň	123,22	90,57	423,81	251,01	888,61
Víšeň	136,45	123,89	807,05	314,48	1 381,87
C e l k e m	1 003,47	1 284,79	5 956,30	6 004,47	14 249,03

Zdrojový dokument (Zdroj_ věková struktura)

Ze součtů sloupců v tabulce by se mohlo zdát, že se výrazně zlepšila věková struktura hlavních ovocných druhů v produkčních výsadbách, tento efekt však způsobují zejména jabloně a slivoně, které byly v minulých letech předmětem masivní restrukturalizace. V případě jiných druhů jako jsou např. broskvoně, je situace opačná, jak je zřejmé při podrobnější pohledu.

Certifikace

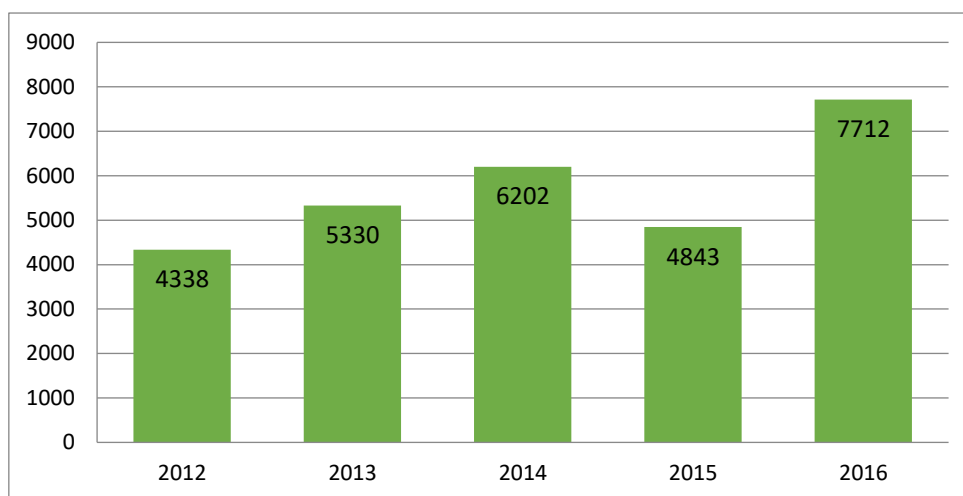
Certifikace produkce chmele

Sklizeň chmele v roce 2016 (7 711,61 t) byla oproti roku 2015 vyšší o 59,24 %.

Bylo podáno 514 žádostí o ověření chmele a chmelových produktů. Ověřeno bylo 5 965 t chmele, což je o 10,36 % více než v roce 2015 a bylo vydáno 2 028 ks ověřovacích listin – certifikátů.

Pro kontrolu dodržování minimálních kvalitativních požadavků chmele pro certifikaci dle Nařízení Komise (ES) č. 1850/2006 bylo odebráno 70 ks vzorků.

Graf č. 7: Sklizeň chmele v tunách

Zdrojový dokument (Zdroj_chmel)

Certifikace rozmnožovacího materiálu

V roce 2016 bylo podáno dodavateli 395 žádostí o uznání rozmnožovacího materiálu chmele, révy a ovocných rodů a druhů a 375 oznámení o rozsahu výroby rozmnožovacího materiálu ovocných rodů a druhů. U žádostí o uznání to představuje 11 080 množitelských porostů a v případě oznámení o výrobě konformního rozmnožovacího materiálu (tzv. CAC materiál) 9 743 množitelských porostů.

Z dat evidovaných v registru množitelských porostů a rozmnožovacího materiálu je zřejmé, že u druhů, které jsou nejvíce vysazovány v produkčních sadech v rámci restrukturalizace, stále převažuje podíl matečných rostlin vycházejících z certifikačního schématu.

V případě druhů, u kterých výpěstky jsou vyráběny zejména za účelem prodeje drobným hobby pěstitelům, je znatelný opačný trend. Jedná se zejména o drobné ovoce, jako jsou rybízky či angrešt, v případě borůvek jde o stoprocentní zastoupení CAC materiálu, v tomto případě jde o absenci certifikačního schématu v předchozích letech.

Tabulka č. 22: Vyprodukované množství výpěstků k expedici – tříleté porovnání

Druh	Vyprodukované množství		
	2014	2015	2016
Angrešt	245852	216082	278315
Borůvka	326906	542108	268686
Broskvoň	151261	137861	124511
Hrušeň	197773	221374	271411
Jabloň	1301913	1 218 511	1538380
Kaštanovník jedlý	2990	2090	500
Kdouloň podlouhlá	5871	1827	1269
Líska obecná	9674	14360	12710
Maliník	255852	314368	433388
Mandloň	3098	2940	3570

Meruňka	200258	248575	232062
Ořešák vlašský	100106	83524	79130
Ostružiník	72155	33925	54586
<i>Prunus</i> x	2714	4313	1320
<i>Ribes</i> x	17798	22148	21783
Rybíz bílý	61896	63575	76847
Rybíz černý	296132	177389	230433
Rybíz červený	256649	238497	278337
Slivoň	309175	382573	368269
Třešeň	197622	173969	191874
Višeň	86308	73518	137171

Zdrojový dokument (Zdroj_výpěstky)

V roce 2016 došlo k mírnému meziročnímu nárůstu školkařské produkce téměř o 20 %, pokud se jedná o hlavní ovocné druhy velkého ovoce (broskvoň, jabloň, třešeň, višeň, ořešák vlašský, slivoň, meruňka, hrušeň) je meziroční nárůst o 15 %. Naopak je to u borůvky, kde došlo k výraznějšímu meziročnímu poklesu kolem 50 % a projevuje se zde výrazné meziroční kolísání produkce.

Registrace a zkoušení odrůd

Registrace a zkoušení odrůd chmele

Zkoušení odrůd provádí Oddělení chmele v Žatci. Pokusy jsou založeny na 23 lokalitách u jednotlivých pěstitelů ve všech chmelářských oblastech. K registraci byly v roce 2016 nově přihlášeny 4 odrůdy. Celkově se sledují a srovnávají parametry 31 odrůd. K ověřování registrovaných odrůd bylo hodnoceno 12 odrůd.

Registrace a zkoušení odrůd révy

Zkoušené odrůdy révy jsou vysazené ve zkušební vinici ÚKZÚZ v k.ú. Znojmo viniční trať Načeratický kopec. Celková výměra vinice včetně travní a ostatní plochy je 5,2 ha. Nejstarší vysazená plocha je z r. 1991, tj. původní část referenční kolekce, a nejmladší výsadba je z r. 2016. Výsadba pokusných ploch se plánuje i na rok 2017.

Rozsah zkoušení odrůd révy ve zkušební vinici v r. 2016

Tabulka č. 23: Pokusy ve vinici		
Dělení pokusů ve vinici	Plocha pokusů celkem (m ²)	Počet odrůd révy (ks)
Společný pokus registrace a odlišnosti, uniformity a stálosti	2 574	14
Ověřovací pokus	15 598	76

Provozní pokus	5 075	30
Pokus odlišnosti, uniformity a stálosti	5 941	209
Ostatní typy pokusů - klony	562	11
Celková plocha pokusů (m²)	29 750	310 (bez provozního pokusu)

Počet odrůd révy zapsaných ve Státní odrůdové knize a počet odrůd v registračním řízení

Tabulka č. 24: Odrůdy révy zapsané ve Státní odrůdové knize ČR			
	Celkem	CZ	PO
MB	34	16	12
MM	26	12	8
ST	9	4	1
POD	7	2	0
Celkem	76	34	21

Tabulka č. 25: Odrůdy révy v řízení o registraci			
	Celkem	CZ	PO
MB	8	7	4
MM	3	1	0
ST	2	2	0
POD	1	0	0
Celkem	14	10	4

Zdrojový dokument (Zdroj_vinohradnictví)

OCHRANA PROTI ŠKODLIVÝM ORGANISMŮM

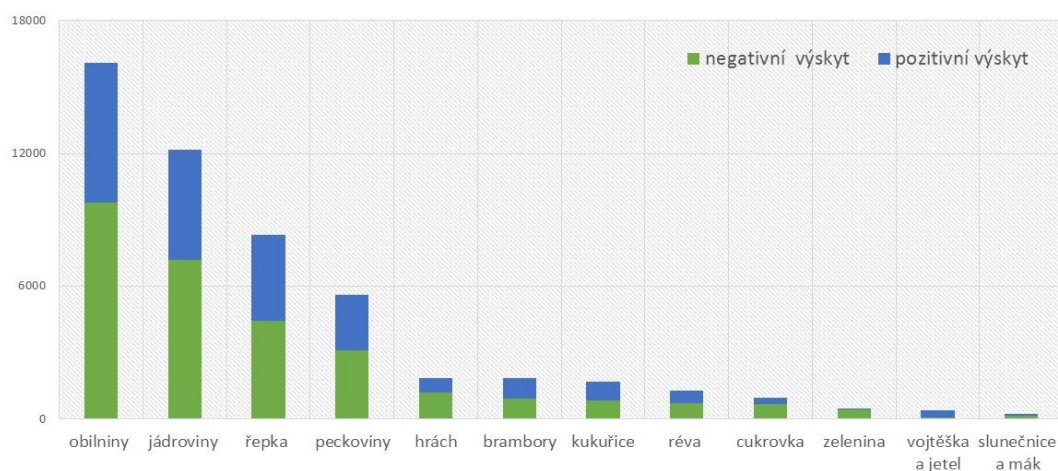
Rostlinolékařská opatření proti šíření škodlivých organismů rostlin

Registr osob pro rostlinolékařské účely a vystavování rostlinolékařských pasů

V úředním registru ÚKZÚZ je k 31. 12. 2016 evidováno 3 956 osob, a to pěstitelů, výrobců, dovozců a obchodníků, kteří hodlají uvádět na území České republiky do oběhu rostliny, rostlinné produkty a jiné předměty, které musí v procesu jejich pěstování nebo výroby splňovat fytosanitární požadavky. 1 428 těchto osob má uděleno oprávnění k vystavování rostlinolékařských pasů v souvislosti s uváděním výše uvedených rostlin a rostlinných produktů na trh v EU. Tento pas s registračním číslem může být vystaven, pokud byla v době pěstování nebo výroby provedena rostlinolékařská kontrola ÚKZÚZ a nebylo zjištěno napadení rostlin škodlivými organismy a byly splněny fytosanitární požadavky. V roce 2016 bylo vydáno nově osvědčení o registraci celkem 147 osobám a uděleno oprávnění k vystavování rostlinolékařských pasů 71 osobám.

Monitoring a průzkum výskytu škodlivých organismů

Inspektoři rostlinolékařské inspekce ÚKZÚZ sledovali v roce 2016 více než 400 druhů škodlivých organismů rostlin; přes 360 druhů běžných a přes 40 druhů regulovaných škodlivých organismů – viz graf.

Graf č. 7: Množství provedených pozorování výskytu ŠO podle komodit v roce 2016

V rámci detekčních průzkumů výskytu regulovaných a nových škodlivých organismů rostlin byl v roce 2016 poprvé na území ČR zjištěn ve vinohradech jižní Moravy výskyt kříška révového (*Scaphoideus titanus*), nejvýznamnějšího přenašeče původce závažného karanténního onemocnění révy - fytoplazmové zlaté žloutnutí révy (*Grapevine flavescence dorée phytoplasma*). Protože se tato fytoplazma v ČR nevyskytuje a ČR je v rámci EU chráněnou zónou proti tomuto škodlivému organismu, bude třeba dále sledovat šíření kříška a testovat odchycené jedince na přítomnost této fytoplazmy.

Při terénní činnosti rostlinolékařských inspektorů byl rovněž objeven první výskyt v ČR bejlomorky klikvové (*Dasineura oxycoccana*), která napadá zahradní borůvky. Bleskový průzkum uskutečněný na podzim potvrdil značné rozšíření bejlomorky na našem území, ale i

to, že tento druh zatím nepůsobí významné škody. Při detekčních průzkumech byla také potvrzena další místa výskytu škodlivých organismů, jejichž první nálezy v ČR byly zaznamenány v letech 2014 až 2015. K nim patří karanténní původce fytoplazmové žloutenky jilmu *Candidatus Phytoplasma ulmi* či vrtule višňová (*Rhagoletis cingulata*) i nekaranténní původce listové skvrnitosti jabloní *Diplocarpon mali* a původce eutypelové nekrózy kůry javoru *Eutypella parasitica*.

Významným zjištěním byl v rámci detekčních průzkumů opakovaný výskyt původce bakteriální hnědé hniloby, karanténní bakterie *Ralstonia solanacearum*, ve vzorcích vody z Labe, Dyje a Jevišovky a v rostlinách lilku potměchuti (*Solanum dulcamara*) rostoucích na ostrůvcích v korytě Dyje. Bakterie v závlahové vodě z těchto řek může být zdrojem infekce pro brambory pěstované v ranobramborářských oblastech v okolí těchto řek.

Obrázek č. 7: Dospělec kříska révového

Tabulka č. 26: Rozsah a výsledky detekčních průzkumů vybraných škodlivých organismů rostlin v roce 2016

Škodlivý organismus rostlin	Počet kontrol	Počet vzorků	Počet výskytů
<i>Xylella fastidiosa</i>	636	40	0
<i>Cryphonectria parasitica</i>	740	5	0
<i>Diaporthe vaccinii</i>	76	22	0
<i>Eotetranychus lewisi</i>	83	2	0
<i>Grapevine flavescence dorée phytoplasma</i>	67	63	0
<i>Gibberella circinata</i>	846	30	0
<i>PepMV</i>	162	35	0
<i>Phytophthora ramorum</i>	1 261	29	0
<i>Phytophthora kernoviae</i>	1 069	22	0
<i>Pseudomonas syringae</i> pv. <i>actinidiae</i>	93	4	0
<i>Rhynchophorus ferrugineus</i>	83	-	0

Tabulka č. 27: Srovnání rozsahu činností spojených s monitoringem a průzkumem výskytu škodlivých organismů (ŠO) rostlin za období 2014–2016

činnost/roky/počet	2014	2015	2016
Provedená pozorování výskytu ŠO	62 822	61 895	54 774
Zprávy o výskytu ŠO (situační, aktuální)	154	147	141

Monitoring zaplevelení	385	374	372
Detekční průzkumy ŠO	3 469	3 927	4 535
Monitoring invazních rostlin	324	316	243

Kontroly a opatření v oblasti škodlivých organismů rostlin

V roce 2016 provedli inspektoři rostlinolékařské inspekce ÚKZÚZ u 1 734 registrovaných osob rostlinolékařskou kontrolu, aby před uvedením rostlin a rostlinných produktů na trh zjistili, zda nejsou napadeny škodlivými organismy rostlin a splňují fyto karanténní požadavky. Přitom byl zjištěn výskyt těchto karanténních škodlivých organismů: 1x virus bronzovitosti rajčete, 2x fytoplasma evropské žloutenky peckovin a 2x virus šarky švestky. Dále bylo provedeno 4 688 kontrol v rámci rostlinolékařského dozoru nad dodržováním rostlinolékařských povinností v oblasti ochrany před šířením škodlivých organismů rostlin, z toho byla ve 49 případech zjištěna závada.

Tabulka č. 28: Počet rostlinolékařských kontrol v letech 2014 - 2016

Činnost/rok/počet kontrol	2014	2015	2016
Rostlinolékařská kontrola v místech produkce a skladování rostlin a rostlinných produktů	2 412	1 744	1 734
z toho kontroly se zjištěním výskytu karanténních škodlivých organismů	4	5	5
Kontroly v rámci provádění rostlinolékařského dozoru	4 680	5 368	4 688

V návaznosti na výsledky rostlinolékařských kontrol bylo v roce 2016 uloženo 51 individuálních rostlinolékařských opatření. Největší počet opatření byl stejně jako v roce 2015 vydán z důvodu výskytů původce bakteriální kroužkovitosti bramboru - *Clavibacter michiganensis* subsp. *sepedonicus*. V roce 2016 bylo z důvodu porušení MRO připraveno 5 návrhů rozhodnutí o udělení sankce.

V roce 2016 provedli inspektoři rostlinolékařské inspekce ÚKZÚZ 106 šetření v souvislosti se zaváděním prvků integrované ochrany rostlin profesionálními uživateli přípravků na ochranu rostlin.

ÚKZÚZ vydal v roce 2016 tři obecná nařízení o rostlinolékařských opatřeních k ochraně proti zavlékání a rozšiřování regulovaných škodlivých organismů rostlin, a to viru mozaiky pepina (*Pepino mosaic virus*) a dřepčíků rodu *Epitrix* škodících na bramboru; dále aktualizoval nařízení k háďátku borovicovému (*Bursaphelenchus xylophilus*).

V roce 2016 bylo ve správním řízení řešeno 21 žádostí o povolení dovozu, přemístění a použití karanténního materiálu k pokusným, vědeckým a šlechtitelským účelům, na základě kterých byla vydána 4 rozhodnutí o povolení dovozu, 9 rozhodnutí o povolení přemístění a 8 rozhodnutí o povolení použití karanténního materiálu. Pro potřeby ÚKZÚZ byla vydána 2 oprávnění k přemístění karanténního materiálu.

Rostlinolékařská diagnostika

Rostlinolékařská diagnostika je v ÚKZÚZ reprezentována národní referenční laboratoří v tomto oboru, kterou představuje Odbor diagnostiky a jeho diagnostické laboratoře (DL). V roce 2016 bylo celkem zpracováno téměř 8 tisíc vzorků, což je srovnatelné s rokem 2015. Při diagnostických pracích bylo provedeno přes 12 tisíc testů, v řadě případů se značkou ČIA akreditované zkušební laboratoře.

DL Havlíčkův Brod zpracovala 1 833 vzorků, největší objem představovaly vzorky na karanténní bakteriízy brambor (KBB) – 1 419, z toho bylo 707 vzorků hlíz brambor, u nichž se udělalo 671 testů IF na determinaci bakterie *Clavibacter michiganensis* subsp. *sepedonicus* (Cms) a 518 testů IF na bakterii *Ralstonia solanacearum* (Rs). Vzorků k determinaci KBB bylo 167 u závlahových vod, 288 rostlin pobřežní vegetace a 30 z odpadních vod zpracovatelských podniků (provedeno 557 kultivačních, 8 biologických, 35 testů patogenity a 59 FISH. Bakterie *Ralstonia solanacearum* byla potvrzena v 9 rostlinách lilku *Solanum dulcamara* (3 vzorky), 18 vzorcích závlahové vody a 2 vzorcích vody odpadní. Vedle jiných laboratoř prověřila 178 vzorků zeminy na přítomnost háďátka bramborového (*Globodera rostochiensis*) a 104 vzorků na přítomnost rakoviny brambor (*Synchytrium endobioticum*).

DL Opava zajistila jubilejní 25. sezónu monitoringu letu mšic v ČR. K odběru vzorků vzdušného planktonu jsou využívány sací pasti typu Johnson–Taylor, které jsou umístěny na 5 lokalitách napříč pěstitelskými oblastmi. Od 1. 4. do 30. 11. 2016 bylo z pastí odebráno a zpracováno 1 175 vzorků. V roce 2016 byla nově determinována 1 čeleď, 3 rody a 2 druhy mšic a mšicím příbuzných organismů škodících na lesních dřevinách. Celkový počet odchycených mšic byl nadprůměrný - 134 681 ks, což je meziročně o 30 tis. ks více. Hlavní podíl na takto vysokých odchycích měly silné záchyty mšice broskvoňové (*Myzus persicae*) během podzimního přeletu. K zachycení lokálních přeletů zaměřeným na porosty sadbových brambor jsou využívány Lambersovy misky umístěné na 4 lokalitách. Ve 236 vzorcích z těchto misek bylo zachyceno 12 723 ks mšic s téměř 30% podílem mšice broskvoňové.

DL Praha analyzovala 276 nematologických vzorků (z toho 117 na háďátka borovicové) a 82 vzorků na původce rakoviny bramboru. Byly provedeny polní testy a udržovány populace háďátka a rakoviny na třech pozemcích ve Svojší. Úřední testování resistance ve státních zkouškách zahrnuje 4 patotypy háďátek *Globodera* a původce rakoviny bramboru a celkem se týká 10 odrůd a novošlechtěnců bramboru.

DL Olomouc zpracovaly celkem přes 4 tisíce vzorků. Laboratoří bakteriologie bylo posouzeno 495 vzorků, jejich zpracováním získáno přibližně 800 izolátů, které byly vyhodnoceny na základě morfologických znaků na různých kultivačních půdách, 100 izolátů bylo otestováno biologickým tabákovým testem hypersenzitivity, 50 izolátů bylo testováno sklíčkovou aglutinací, 55 izolátů bylo identifikováno analýzou mastných kyselin metodou plynové chromatografie s plamenově - ionizačním detektorem, 49 izolátů bylo analyzováno identifikačním systémem BIOLOG.

V laboratoři entomologie bylo rozborováno 1 023 vzorků. Z 90 cíleně odebraných vzorků na potvrzení vektora fytoplazmy zlatého žloutnutí révy - kříška révového (*Scaphoideus titanus*) bylo 26 pozitivních (celkem bylo identifikováno 2 106 exemplářů na osmi lokalitách na jižní Moravě). Z 98 vzorků na přítomnost vrtule *Rhagoletis cingulata* bylo 13 bylo pozitivních. Ze 40 vzorků odebraných z důvodů podezření z výskytu bejlomorky klikkové (*Dasineura ocyrocana*) bylo 75 % pozitivních. V rámci celostátního monitoringu náletů vybraných druhů škodlivých motýlů z čeledi Noctuidae a Pyralidae do světelných lapačů bylo zpracováno 214 vzorků (lokalita Olomouc – Holice).

DL mykologie přijala 971 vzorků. Byly zjištěny další pozitivní nálezy houbového patogenu *Diplocarpon mali*, potvrzen byl další pozitivní výskyt houbového patogenu *Eutypella parasitica* ve 30 vzorcích. Ze 119 vzorků dodaných na analýzu přítomnosti obilních snětí bylo 12 vzorků pozitivních na sněť zakrslou (*T. controversa*) a 26 vzorků pozitivních na sněť pšeničnou (*T. tritici*). Otestováno bylo také 49 vzorků půdy na původce rakoviny bramboru *Synchytrium endobioticum*.

V DL nematologie se zpracovalo 682 vzorků na detekci nebo identifikaci rostlinoparazitických hlístic. Na zjištění přítomnosti háďátka nažloutlého (*Globodera pallida*) a háďátka bramborového (*Globodera rostochiensis*) v půdních vzorcích bylo rozborováno 52 vzorků (1 pozitivní); háďátka borovicového (*Bursaphelenchus xylophilus*) v dřevních vzorcích 246 (1 pozitivní); 130 vzorků bylo rozborováno na přítomnost háďátka zhoubného (*Ditylenchus dipsaci*) - 16 pozitivních; 86 vzorků na přítomnost háďátka hlízového (*D. destructor*) s negativním výsledkem; 65 vzorků na přítomnost háďátka řepného (*Heterodera schachtii*). V rámci monitoringu kozlíčků rodu *Monochamus* pomocí feromonových lapačů bylo ve spolupráci s LDF Mendelu v Brně, DL Praha a ORLI celkem zachyceno 799 kozlíčků

sosnových (*Monochamus galloprovincialis*) a jedinec kozlíčka smrkového (*M. sutor*). Na přítomnost háďátka borovicového bylo testováno 786 kozlíčků s negativním výsledkem. V 19 jedincích kozlíčka sosnového bylo detekováno háďátko druhu *Bursaphelenchus mucronatus*.

V DL virologie bylo pro 886 vzorků provedeno 1 754 ELISA testů, 39 biologických testů, 366 izolací DNA a 200 izolací RNA. Nejvyšší počty vzorků zaujímaly vzorky na regulované škodlivé organismy: virus šarky švestky (83 vzorků), fytoplazmy na ovocných dřevinách (227 vzorků), fytoplazmy na révě (67 vzorků), virus bronzovitosti rajčete a virus nekrotické skvrnitosti netýkavky (86 vzorků), virus mozaiky pepina (53 vzorků). Z neregulovaných škodlivých organismů zaujalo první místo 175 vzorků na přítomnost virových zakrslostí obilnin. Metodou ELISA byla zavedena diagnostika viru čárkovitosti pšenice. Ve spolupráci s laboratoří biochemie byla optimalizována metodika detekce nepovirů metodou RT-PCR a zavedena metodika diagnostiky tobamovirů metodou RT-PCR.

Laboratoř biochemie přijala především z ostatních laboratoří odboru celkem 1 173 vzorků k zajištění molekulárně biologických metod, při nichž bylo provedeno téměř 9 tis. PCR reakcí. Zavedeny popř. validovány byly nové metody detekce pro Tobacco rattle virus v háďátkách, viroidy chmele (CBCVd, HLVd, HSVd), nepoviry sk. A a B, tobamoviry podsk. I, luteoviry, *Mycosphaerella populorum*, *Ceratocystis fagacearum*, *Ca. Liberibacter solanacearum*, *Anoplophora chinensis* a *A. glabripennis*. Byly prováděny testy izolace DNA z půdy (*Verticillium*, *Ditylenchus*). Zatím neúspěšně vycházela metoda detekce LChV1.

Účast v mezilaboratorních testech

Součástí kontroly kvalitní práce akreditovaných laboratoří je i účast v mezilaboratorních testech. V roce 2016 se národní referenční laboratoř rostlinolékařské diagnostiky ÚKZÚZ účastnila 9 mezilaboratorních porovnávacích zkoušek pořádanými zahraničními i tuzemskými organizátory zkoušení způsobilosti. Jednalo se o testy na detekci virové infekce v lyofilizovaném rostlinném materiálu, fytoplazmy proliferace jabloně metodou PCR, detekci a identifikaci háďátek rodu *Globodera* v půdních vzorcích a identifikaci vybraných druhů snětí rodu *Tilletia* na obilovinách.

Akreditace diagnostických laboratoří

Na začátku roku 2016 obdržela Národní referenční diagnostická laboratoř pro rostlinolékařskou diagnostiku ÚKZÚZ nové Osvědčení o akreditaci a vstoupila do prvního roku třetího akreditačního cyklu s platností do 7.1.2021. V současné době akreditované metody pokrývají všechny rostlinolékařské odbornosti a systém řízení kvality je zaveden na všech pracovištích ODIA.

V rámci kontroly plnění požadavků normy ČSN EN ISO/IEC 17025:2005 proběhlo během roku 2016 celkem 10 interních auditů. V rámci zlepšování služeb a spolupráce s interními zákazníky bylo vyhodnoceno celkem 164 doručených dotazníků spokojenosti zákazníka od rostlinolékařských inspektorů ÚKZÚZ. 95% dotázaných je se spoluprací a celkovou komunikací s laboratořemi spokojeno výborně a 5% velmi dobře.

Podpora metod integrované ochrany rostlin

Pokusnická činnost Pracoviště podpory integrované ochrany rostlin ÚKZÚZ byla v roce 2016 převážně zaměřena na ověřování metod integrované ochrany rostlin v maloparcelkových pokusech. Jednalo se o pokus na plíseň cibule (*Peronospora destructor*) a plíseň okurky (*Pseudoperonospora cubensis*), dva pokusy na plíseň bramborovou (*Phytophthora infestans*) na bramboru a rajčeti, a jeden pokus na padlí tykvovitých (*Sphaerotheca fuliginea*, *Erysiphe*

cichoracearum) a molici vlašovičnickovou (*Aleurodes proletella*) na brukvovité zelenině. Silný infekční tlak a rychlý rozvoj plísní v roce 2016 měl za následek vesměs nedostatečnou účinnost zvolených přípravků a kombinací v daných plodinách.

A close-up photograph of a sunflower with bright yellow petals and a dark brown center. The image is used as a background for the title text.

PŘÍPRAVKY NA OCHRANU ROSTLIN

Povolování přípravků na ochranu rostlin

Povolovací proces má dva stupně: schválení účinné látky Evropskou komisí a povolení přípravku v jednotlivých členských státech. Aby mohl být přípravek v České republice prodáván a používán, musí být stejně jako ve všech ostatních zemích Evropské unie povolen národním registračním úřadem, kterým je ÚKZÚZ, Odbor přípravků na ochranu rostlin.

Za rok 2016 došlo k mírnému nárůstu počtu žádostí o povolení, změnu povolení přípravků na ochranu rostlin nebo dalších prostředků (celkem 1 170). Mírný nárůst se očekává i v 2017.

Graf č. 8: Počet zahájených řízení

ÚKZÚZ dále vede tzv. [Registr přípravků na ochranu rostlin](#), jehož účelem je zpřístupnit veřejnosti data týkající se přípravků povolených, registrovaných v ČR a souběžně dovážených přípravků na ochranu rostlin. Data jsou aktualizována 1x denně.

[Více informací k jednotlivým činnostem odboru POR.](#)

Osvědčování způsobilosti pracovat podle zásad GEP

U POR ústav osvědčuje způsobilost zkušebních organizací testovat přípravky na ochranu rostlin v souladu se Správnou experimentální praxí a zajišťuje dozor nad činností těchto pracovišť. Pouze výsledky získané zkušebními s osvědčením GEP mohou být v České republice nebo v jiných členských zemích Evropské unie využity jako dokumentace pro posouzení biologické účinnosti při povolování přípravku.

V roce 2016 proběhlo řízení o prodloužení platnosti osvědčení pro 25 GEP pracovišť. Dále bylo provedeno 13 průběžných kontrol dodržování zásad Správné experimentální praxe. Nebylo zjištěno žádné závažné pochybení.

Postregistrační kontrola přípravků

Další činností v oblasti POR je postregistrační kontrola přípravků u jejich výrobců, dovozců a prodejců, jedná se o kontrolu složení, propagace, označování a balení POR).

V roce 2016 bylo po celé ČR odebráno 40 vzorků přípravků k laboratorním analýzám, kdy se ověřoval soulad přípravku s podmínkami uvedenými v rozhodnutí o povolení (ověřuje se, zda jejich vlastnosti a složení splňují požadavky předepsané specifikace). Inspektoři provedli v roce 2016 celkem 594 kontrol distributorů přípravků. Porušení požadavků bylo zjištěno u 106 kontrol, mezi nejčastější typy závad patřil prodej a skladování přípravků s prošlou dobou použitelnosti, prodej nepovolených přípravků, závady v dokladech o prodeji přípravků a závady v označování a balení přípravků. Při kontrolách bylo vydáno celkem 53 úředních opatření a 4 nařízení o mimořádných rostlinolékařských opatřeních na základě výsledků laboratorních analýz přípravků.

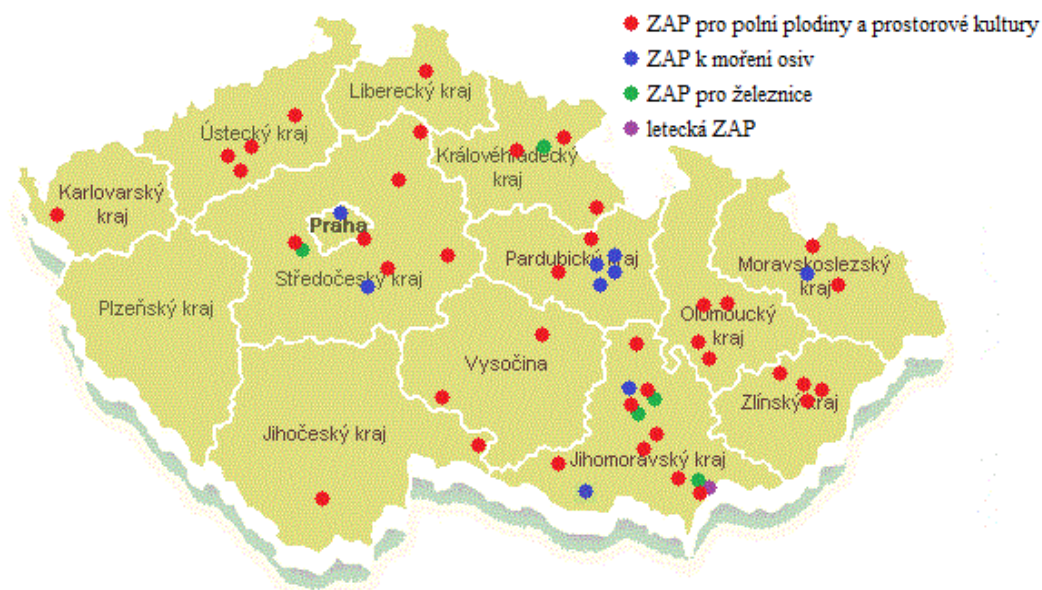
V rámci postregistrační kontroly bylo v roce 2016 provedeno také 1 628 kontrol nakládání s POR a s DP u 1 568 jejich profesionálních uživatelů přípravků. Tyto kontroly byly zaměřeny na jejich správné použití, dodržení pokynů k ochraně vod, včel, zvěře, vodních a dalších necílových organismů, funkční způsobilost používaných zařízení pro aplikaci POR, kontrolu skladování POR, DP, zabezpečení nakládání s POR osobou odborně způsobilou a vedení záznamů o použitých POR, DP.

Profesionální zařízení pro aplikaci přípravků

S přípravky na ochranu rostlin souvisí také kontrolní testování aplikační techniky, které spočívá v přezkoumání způsobilosti zařízení pro správnou aplikaci přípravků u osob využívajících aplikační techniku v rámci své profesní činnosti.

Provozování kontrolního testování (KT) je koncesovanou živností, k jejímuž vydání se Oddělení kontroly a aplikační techniky příslušnému živnostenskému úřadu vyjadřuje po předchozím zhodnocení způsobilosti žadatele o koncesi. V roce 2016 byla přijata 1 žádost o souhlas s vydáním koncesní listiny, která byla vyřízena kladně, a bylo provedeno 14 kontrol provozoven KT. Tyto kontroly byly zaměřeny především na správnost postupu při provádění vlastního KT a vedení evidence zařízení podrobených testování.

Obrázek č. 8: Provozovny kontrolního testování profesionálních zařízení pro aplikaci přípravků (ZAP)

Kontroly Cross Compliance a národní kontroly

V roce 2016 bylo provedeno 431 kontrol Cross Compliance (CC), z toho řádných 329 a mimořádných 102. V rámci kontrol bylo zjištěno v 19 případech porušení požadavků PPH 10. V roce 2016 bylo provedeno 1197 národních kontrol u žadatelů i nežadatelů o dotace, z toho v 50 případech bylo zjištěno porušení povinností při nakládání s POR. V návaznosti na zjištěné nedostatky při kontrolách nakládání s POR bylo v roce 2016 vydáno 26 úředních opatření a připraveno 63 spisů s návrhem na zahájení řízení o rozhodnutí o sankci. Nejčastěji se jednalo o použití POR do nepovolené plodiny, použití POR v rozporu s požadavky na ochranu vod – použití POR v II. stupni ochranného pásma vodního zdroje/pásma hygienické ochrany vod, zasažení necílové plochy při aplikaci POR a překročení maximální povolené dávky POR.

Odborná způsobilost pro nakládání s POR

Regionální oddělení rostlinolékařské inspekce ÚKZÚZ zajišťovala konání zkoušek z odborné způsobilosti pro nakládání s přípravky na ochranu rostlin a ve spolupráci s místně příslušnými orgány veřejného zdraví přezkušovala žadatele o získání „Osvědčení o odborné způsobilosti II. a III. stupně“. V roce 2016 bylo uspořádáno regionálními odděleními rostlinolékařské inspekce 214 zkoušek, během kterých bylo vyzkoušeno celkem 2 608 žadatelů, z toho 1 823 žadatelů o II. stupeň a 785 žadatelů o III. stupeň odborné způsobilosti. Na základě vykonané zkoušky bylo v roce 2016 vydáno 2 554 „Osvědčení II. a III. stupně“.

Statistika spotřeby POR

Inspektoři rostlinolékařské inspekce ÚKZÚZ prováděli sběr dat o spotřebě POR od 3 158 subjektů vybraných Českým statistickým úřadem (ČSÚ) pro 14 zemědělských plodin. Data o spotřebě POR slouží ke zpracování statistiky spotřeby POR pro účely Ministerstva

zemědělství, Ministerstva životního prostředí, Českého statistického úřadu (EUROSTAT), Českého hydrometeorologického ústavu a pro účely poskytování informací na žádost držitelů povolení POR, KHS, obcím atd. Data jsou následně zveřejňována na webových stránkách ÚKZÚZ.

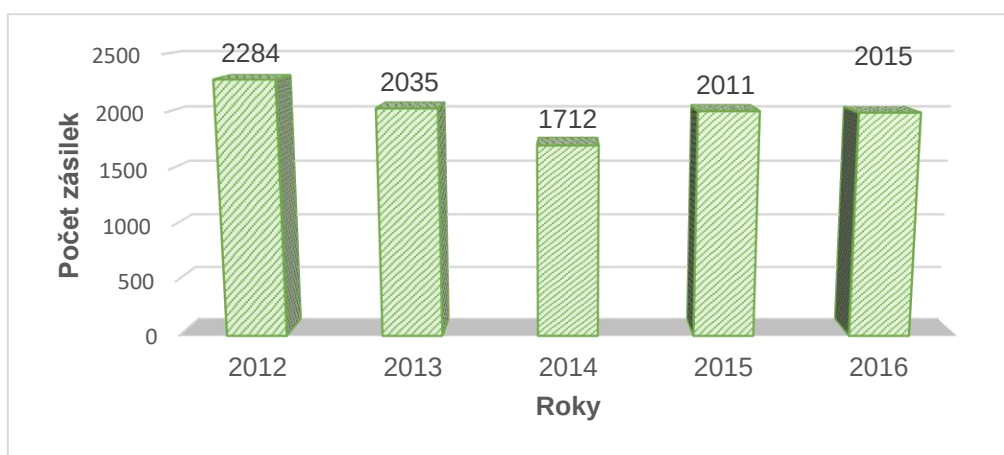
DOVOZ A VÝVOZ

Dovozní rostlinolékařská kontrola

Dovozní kontrola byla v České republice v roce 2017 prováděna ve vstupních místech Letiště Václava Havla Praha, letiště Brno - Tuřany, letiště Ostrava - Mošnov a pro poštovní zásilky celní pošta Praha 120. Většina zásilek je odbavována ve vstupním místě v Praze, část dovozních kontrol byla uskutečněna přes tzv. místa určení ve vnitrozemí, která byla předem schválena ÚKZÚZ.

V roce 2016 bylo provedeno celkem 2 015 dovozních kontrol (bez kontrol dřevěného obalového materiálu). Počet dovozů má stabilní úroveň, dochází však ke změnám v počtu dovozů z jednotlivých států.

Graf. č. 9: Počet provedených dovozních kontrol (DRK) v letech 2012-2016

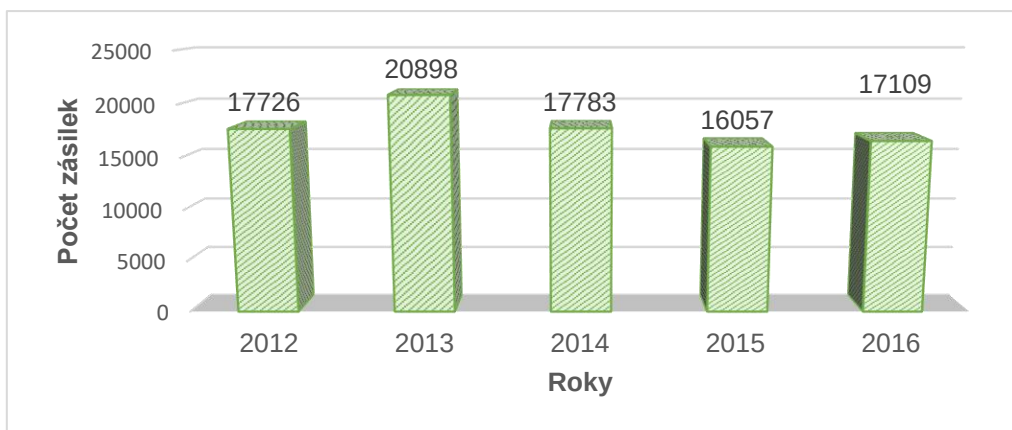

Závady byly zjištěny u 20 zásilek, které bylo nařízeno vrátit do země původu nebo byly zničeny (spáleny). Závady zahrnovaly jak výskyt regulovaných škodlivých organismů – *Tephrididae*, *Liriomyza* sp., *Thrips* sp., *Monochamus* sp., tak závady v dokumentaci jako chybějící rostlinolékařské osvědčení, absence splnění fytokaranténních požadavků a důvodná podezření na falzifikáty dokumentů.

Vývozní rostlinolékařské šetření

V roce 2016 bylo uskutečněno 17 109 vývozních rostlinolékařských šetření, jejichž výsledkem bylo vystavení rostlinolékařského osvědčení (*Phytosanitary certificate*).

Graf č. 10: Počet vývozních šetření (VRŠ) v letech 2012 -2016

Kromě rostlinolékařských osvědčení ÚKZÚZ vystavuje rovněž tzv. Intra-EC Phytosanitary Communication Document, který slouží ke garantování zdravotního stavu komodity v rámci zemí EU. V roce 2016 ÚKZÚZ vydal celkem 22 těchto osvědčení. Součástí vývozního šetření bylo také 356 kontrol porostů rostlin následně určených k vývozu na celkové výměře 1 681 ha. V několika případech byly zjištěny závady bránící vývozu do zahraničí, jednalo se o *D. dipsaci*, *Peronospora* sp., ZYMV nebo nebyly splněny podmínky související se zaplevelením, výskytem roztočů či nebylo splněno požadované ošetření.

Do několika států byly zpracovány podklady pro vyhodnocení rizika zavlečení regulovaných škodlivých organismů rostlin na vyvážených komoditách. V roce 2016 byly zpracovány podklady pro vývoz jablek do Indie a sladu do Číny, pokračují jednání k vývozu jablek do Vietnamu.

Odebráno bylo na úseku dovozu a vývozu celkem 2 472 vzorků, z nichž 270 bylo odesláno do diagnostických laboratoří.

Dřevěný obalový materiál – dovozní a dozorové kontroly

Ve spolupráci se zeměmi, které obsluhují velké přístavy nebo železniční přepravu – Nizozemsko, Německo, Slovinsko, Itálie, Slovensko, Litva, provedl v roce 2016 ÚKZÚZ celkem 466 kontrol zásilek s dřevěným obalovým materiálem (DOM) z rizikových zemí. Na základě těchto kontrol bylo nařízeno ve 22 případech opatření z důvodu výskytu nebo podezření na výskyt škodlivých organismů (*Monochamus* spp., *Bostrychidae*, *Sinoxylon* sp.) či nesplnění podmínek označení dřevěných obalů. V jednom případě dovozu dřevěných obalů z USA byl zachycen i výskyt karanténního hádátka borovicového (*Bursaphelenchus xylophilus*).

Registrace a kontrola technických zařízení k hubení ŠO a výrobců dřevěného obalového materiálu

ÚKZÚZ ověřuje technickou způsobilost zařízení k hubení škodlivých organismů (sušáren dřeva) a vede rejstřík provozovatelů těchto zařízení a výrobců DOM. Dřevěné obaly vyrobené z nedostatečně tepelně nebo chemicky ošetřeného dřeva jsou totiž významným zdrojem zavlékání a šíření velmi nebezpečných škůdců a původců chorob dřevin. V roce 2016 bylo vydáno 93 registrací pro provozovatele sušáren dřeva a 49 registrací pro výrobce DOM, a bylo provedeno 175 kontrol dodržování povinností registrovaných sušáren a výrobců DOM, při kterých bylo zjištěno 12 závad. ÚKZÚZ rovněž požádal o výkon ochrany práv k mezinárodně schválenému logu na označení řádně ošetřených DOM s ohledem na duševní vlastnictví.

KRMIVA

Krmiva

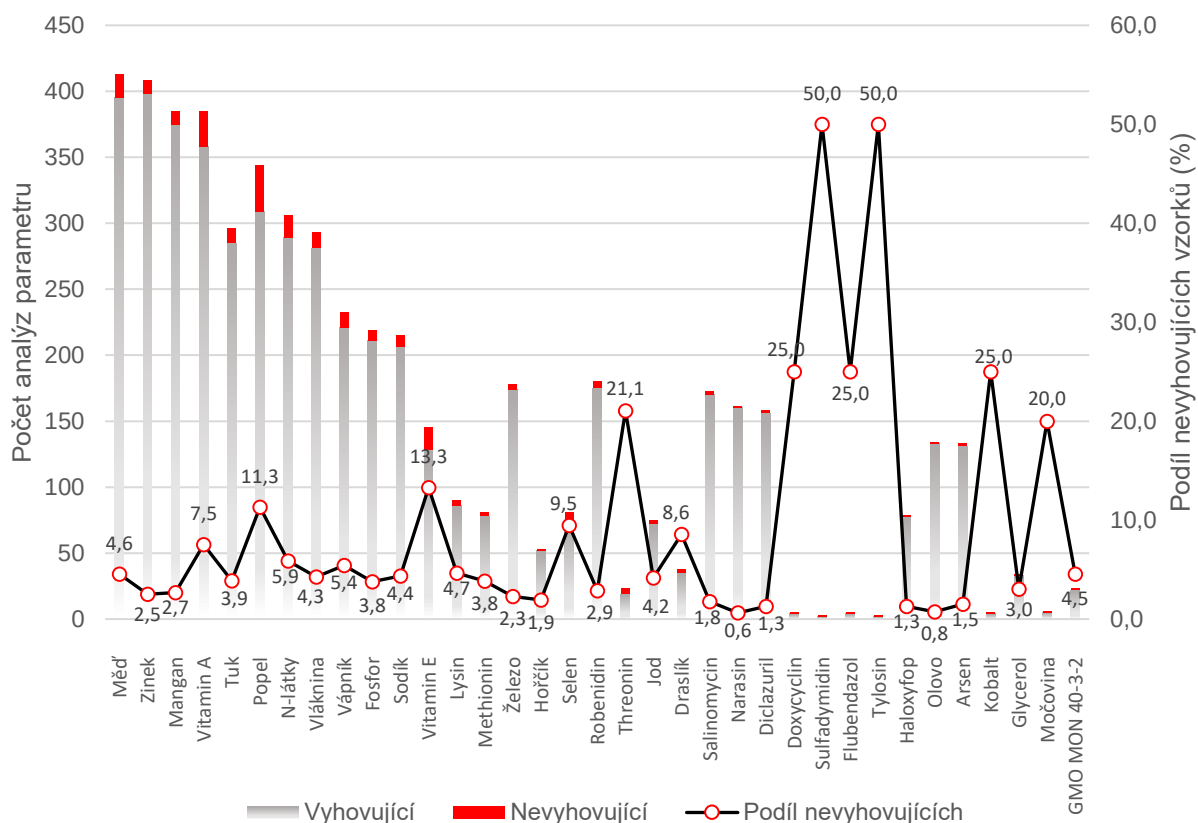
V registračním systému bylo k 31. 12. 2016 evidováno 19 429 zemědělských subjektů, aktivních v sektoru krmiv. Jejich úřední kontroly ÚKZÚZ provádí formou:

- běžné kontroly výroby krmiv, uvádění krmiv na trh a dodržování platné legislativy
- cílené kontroly krmiv, zaměřené na nejzávažnější rizika ohrožení jejich bezpečnosti
- monitoringu krmiv s průběžným sledováním hodnot vybraných parametrů
- mimořádné kontroly, prováděné po obdržení podnětu k prošetření (např. RASFF)

V roce 2016 inspektoři vykonali v oblasti krmiv 2 186 kontrol, při kterých bylo zjištěno 27 závažných závad nedodržení platných předpisů a rovněž 136 marginálních závad, které byly neprodleně během kontroly odstraněny. ÚKZÚZ provozovatelům uložil 26 zvláštních opatření pro nápravu zjištěného stavu.

V rámci úředních kontrol bylo odebráno 1 446 vzorků různých druhů krmiv, u kterých byla ověřena jejich bezpečnost a jakost. Vyhovělo 1 313 vzorků (91 %). Zjištěno bylo 12 krmiv s ohroženou bezpečností. Tato krmiva jsou neprodleně vyjímána z používání a plošně jsou stahována z obchodní sítě. Rovněž byly zachyceny 3 vzorky krmiv nevhodné pro výrobce určené druhy nebo kategorie zvířat a 2 případy záměrného falšování krmiva. Ostatní případy se týkaly nedodržení deklarovaných znaků složení krmiv. Porušení jsou s ohledem na jejich závažnost řešena s odpovědnou osobou ve správním řízení.

Graf č. 11: Výsledky analýzy vzorků odebraných úřední kontrolou v roce 2016

Kontroly Cross Compliance

V rámci kontrol Cross Compliance ústav provádí kontroly dodržování požadavků na hygienu krmiv u provozovatelů krmivářských podniků a dále prověřuje dodržování zásad a pravidel pro prevenci, tlumení a přenos TSE (tzv. přenosné spongiformní encefalopatie).

Tabulka č. 29: Kontroly Cross Compliance			
2016	Kontroly plánované	Počet kontrol*	Kontroly s porušením•
Kontroly zásad potravinového práva (PPH 4)	308	309	1
Kontroly tlumení přenosu TSE (PPH9)	203	203	0

*plánované, následné, mimořádné (na podnět), • porušen minimálně jeden požadavek

Delegované kontroly

Státním úřadem pro jadernou bezpečnost (SÚJB) je na ÚKZÚZ delegován odběr vzorků krmiv pro stanovení obsahu radionuklidů v krmivech.

Tabulka č. 30: Delegované kontroly v roce 2016			
2016	Kontroly plánované	Počet kontrol*	Kontroly s porušením•
Vzorky krmiv na stanovení radionuklidů	50 vzorků	50 vzorků	0

*plánované, následné, mimořádné (na podnět), • porušen minimálně jeden požadavek

I v roce 2016 pokračovalo biologické zkoušení krmiv na Biologické testační stanici Lípa, kdy byly ověřovány účinky krmných směsí na nosnicích, nutriích a brojlerch.

[Další informace z oblasti krmiv.](#)

EKOLOGICKÉ ZEMĚDĚLSTVÍ

Úřední kontroly v ekologickém zemědělství

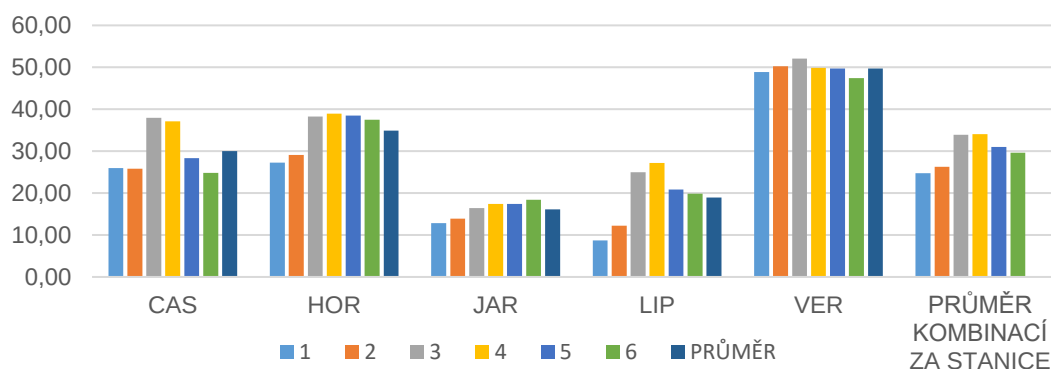
V roce 2016 ÚKZÚZ provedl 236 úředních kontrol ekologického zemědělství (EZ). Jedná se tedy o snížení počtu kontrol oproti roku 2015, kdy bylo provedeno 280 kontrol. Důvodem snížení počtu kontrol je nižší počet podniků ke kontrole, které v rámci delegovaných kontrol v roce 2016 přidělil ústavu Státní zemědělský intervenční fond.

Porušení pravidel ekologické produkce bylo zjištěno v rámci 17 úředních kontrol EZ. Pokud jde o typy porušení pravidel ekologické produkce, jednalo se o použití látek na ochranu rostlin nepovolených v ekologické produkci, nepovolenou úpravu zvířat bez udělené výjimky, přítomnost nepovoleného vstupu na ekofarmě, nedostatky v označování zvířat, použití konvenčního osiva bez udělené výjimky a neprovádění řezu v ekologickém sadu (podmínka dotačního titulu). Oproti předchozím letům došlo ke zvýšení počtu kontrol se zjištěným porušením, důvodem tohoto nárůstu je zejména neprovádění řezu v ekologických sadech, požadované nařízením vlády č. 76/2015 Sb. V souvislosti s úředními kontrolami EZ bylo celkem odebráno 115 vzorků. Ve srovnání se 123 vzorky odebranými v roce 2015 tedy došlo k mírnému snížení počtu odebíraných vzorků. Byly odebírány vzorky rostlinného materiálu, půdy a krmiv, přičemž tyto vzorky byly analyzovány na přítomnost reziduí pesticidních látek, nepovolených v ekologickém zemědělství. Vybrané vzorky krmiv byly rovněž analyzovány na GMO a mykotoxiny. V případě dvou kontrolovaných subjektů byly odebrané vzorky vyhodnoceny jako nevyhovující z pohledu nálezu reziduí pesticidů nepovolených v ekologické produkci.

Dlouhodobý ekologický stacionární pokus

V sezóně 2016, tedy ve druhém roce osevního postupu, byly na pokusných parcelách v souladu s metodickým pokynem pěstovány brambory odrůdy Adéla. Vybrané pokusné kombinace byly hnojeny digestátem a kompostem (kombinace 3 a 4), resp. močůvkou a hnojem (kombinace 5 a 6). Na pokusných kombinacích s výjimkou kombinace 1 (kontrola) bylo na podzim roku 2015 rovněž použito zelené hojení (hrách). U pokusných kombinací 4 a 6 byl navíc aplikován intenzifikační vstup, konkrétně směs aminokyselin, oligopeptidů a mikroprvků. Nejvyššího výnosu hlíz dosahovaly pokusné kombinace 3 a 4 hnojené kompostem a digestátem.

Graf č. 12: Výnos hlíz t/ha

NÁRODNÍ REFERENČNÍ LABORATOŘ

Národní referenční laboratoř

Vedle činností pro potřeby odborných útvarů ústavu pokračovaly práce na projektech pro CEN, které se týkaly stanovení mikroelementů v hnojivech, stanovení vitamínů v krmivech. Pracoviště se úspěšně zúčastnilo prestižní validační studie nové metody „*Determination of humic and hydrophobic fulvic acid concentrations in commercial humic products*“. Se specialisty z AGES byly zahájeny přípravy na podání žádosti o projekt týkající se zjišťování kvality organické hmoty půdy. [Kompletní zpráva o činnosti NRL](#).

Odborná činnost

Kontrola vstupů do půdy

Ve všech oblastech činnosti (AZZP, analýzy vzorků z pokusů, monitoring, registr kontaminovaných ploch, analýzy lesních půd a vegetativních orgánů lesních dřevin, ekologické zemědělství atd.) byly úkoly splněny. U vybraných vzorků půd z AZZP byla rozšířená analýza na obsah síry a mikroelementů. Pracoviště pokračovalo v ověření možnosti stanovení vybraných rizikových prvků v půdním extraktu podle Mehlicha 3. V dlouhodobém programu monitoringu půd byly ve vzorcích orné půdy stanoveny perzistentní organické polutanty a rezidua pesticidů. Rezidua perzistentních organických polutantů byla stanovena také ve vzorcích kalů. Vzorky kalů a sedimentů z vybraných lokalit byly analyzovány na obsah minerálních olejů, uhlovodíkové frakce C10-C40. Laboratoře se zabývaly také přípravou nových pracovních postupů pro stanovení různých forem dusíků v hnojivech, o které se rozšíří soubor JPP Zkoušení hnojiv. Podařilo se ověřit postup pro stanovení obsahu huminových látek v hnojivech podle připravované normy ISO/CD 19822. Pokračovaly práce v mikrobiologickém průzkumu půd u vybraných variant dlouhodobého stacionárního pokusu ekologického zemědělství.

Bezpečnost potravních řetězců – kontrola krmiv

Požadavky státního odborného dozoru, monitoringu a všechny další úkoly byly splněny.

Byla cíleně kontrolována křížová kontaminace používání nepovolených doplňkových látek a zakázaných stimulantů růstu. Vedle toho byly vzorky krmiv analyzovány na obsah nežádoucích látek. Byly analyzovány vzorky pro monitoring výskytu mykotoxinů a pro potřeby ekologického zemědělství. Bylo rozšířeno spektrum metod pro detekci transgenů, pokračovalo zavádění metody kvantitativního stanovení GMO a byla optimalizována metoda stanovení arsenu ve vzorcích krmných fosfátů.

Kvalita rostlinné produkce a ekologické zemědělství (EZ)

Všechny úkoly požadované jednotlivými odbory Sekce rostlinné výroby se podařilo splnit v požadovaných termínech.

Byly analyzovány vzorky obilovin (pšenice, ječmen, žito, tritikale, oves, kukuřice), olejnin (řepka, hořčice, len, slunečnice), luskovin (hrách, bob, sója), zelených hmot (makovina, konopí) a čerstvých hmot (cibule). Pracovišti napomohlo využití techniky blízké infračervené reflektanční spektroskopie (NIRS), která se využívá pro 16 plodin. Nově byly analyzovány vzorky léčebného konopí pro potřeby zkoušení odrůd. Pro EZ byly testovány brambory, ječmen jarní, pšenice jarní i ozimá, listy révy vinné a ovoce, které byly odebrané při kontrole ekologických vinohradů a ovocných sadů. Ve vzorcích rostlinného materiálu z nádobových

zkoušek byl stanoven obsah PAH. Byly prováděny komplexní rozborů brambor včetně analýz elektroforetických spekter odrůd brambor. Pro uznávací řízení kvality osiva řepky se stanovovaly glukosinoláty a kyselina eruková. Pro potřeby odrůdových zkoušek se stanovovaly mykotoxiny metodou ELISA. Byla dokončena metoda založená na analýze mikrosatelitů pro identifikaci odrůd révy vinné.

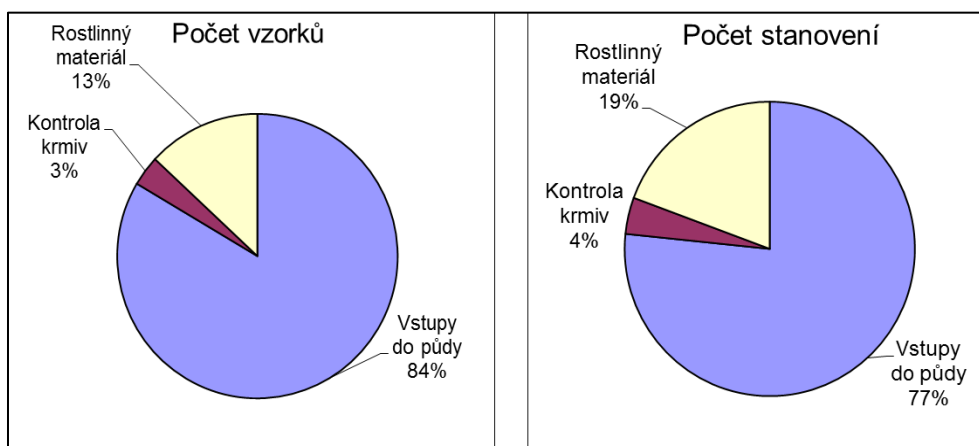
Laboratorní kontrola přípravků a dalších prostředků na ochranu rostlin

Ve vzorcích přípravků na ochranu rostlin (POR) byl sledován obsah účinných látek, nečistot, formulačních přísad a xlenů. Kontrola přípravků ze souběžného dovozu byla rozšířena o srovnávací analýzy profilu nečistot s referenčním přípravkem. Také byly testovány POR pro potřeby hodnocení v rámci zonálního povolování POR. V souvislosti s přísunem falšovaných POR do EU pokračovaly analýzy jejich detailního chemického složení. Byly testovány i fyzikálně-chemické a technické vlastnosti POR. V několika kontrolovaných vzorcích byly odhaleny rozdíly v chemickém složení od deklarovaného složení. Byly verifikovány chromatografické a fyzikálně-chemické metody a byla rozšířena databáze FTIR a Ramanových spekter. Pracovníci laboratoře se podíleli na testování a připomínkování mezinárodních metodik CIPAC.

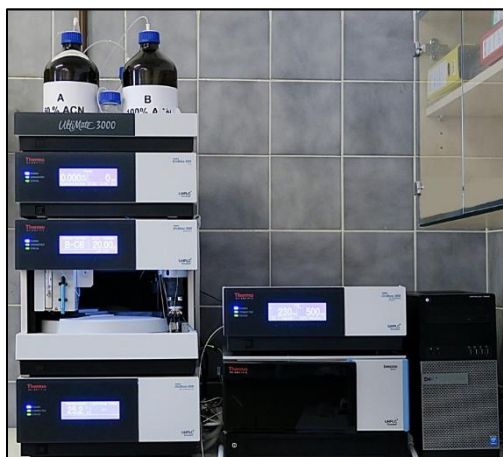
Vývojové úkoly

Bylo zahájeno řešení 11 nových vývojových úkolů; řešení 12 vývojových úkolů bylo dokončeno. Vyřešené vývojové úkoly přispějí k analýzám krmiv a hnojiv, k analýzám GMO a POR a k provádění ekotoxikologických testů. Výsledky vývojových úkolů jsou průběžně publikovány v Bulletinu NRL, který je zveřejněn [elektronicky](#).

Graf č. 13: Porovnání základních činností NRL – relativní podíl činností ústavu na celkovém požadavku na analýzy

Nové přístrojové vybavení

Obrázek č. 9: Kapalinový chromatograf bude sloužit pro stanovení doplňkových látek v krmivech.

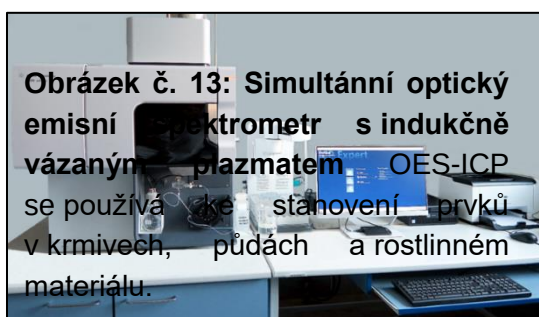
Obrázek č. 10: Plynový chromatograf s hmotnostním detektorem typu trojitého kvadrupolu. Vedle pesticidních analýz se využívá i při stanoveních perzistentních organických kontaminantů. Byl zakoupen z prostředků NAP.

Obrázek č. 11: Analyzátor C a N v roztoku s modulem pro C v pevných vzorcích půdy.

Obrázek č. 12: Spektrometr NIRS. Používá se ke stanovení glomalinu a Cox v půdách. Také slouží ke stanovení oleje a dusíkatých látek v semenech slunečnice a sóji.

Obrázek č. 13: Simultánní optický emisní spektrometr s indukčně vázaným plazmatem OES-ICP se používá ke stanovení prvků v krmivech, půdách a rostlinném materiálu.

Obrázek č. 14: Glutomatic Perten 2200 slouží ke stanovení lepku v obilovinách.

Obrázek č. 15: Automatická destilační a titrační jednotka se používá pro stanovení dusíku ve vzorcích hnojiv a krmiv.

Zajištění a kontrola kvality

Mezilaboratorní porovnávací zkoušky

Mezilaboratorních porovnávacích zkoušek (MPZ) poskytovaných ÚKZÚZ se zúčastnilo celkem 141 laboratoří, z toho 36 ze zahraničí. Nově se konaly MPZ na detekci a identifikaci cyst hádčátek rodu *Globodera* v půdě a identifikaci snětí rodu *Tilletia* na obilovinách. Akreditované laboratoře NRL se zúčastnily všech MPZ ÚKZÚZ a řady dalších mezinárodních a národních porovnávacích zkoušek. Pracoviště se zúčastnilo několika certifikačních studií referenčních materiálů.

Akreditace a certifikace

Laboratoře NRL jsou akreditovány ČIA pod registračním číslem 1071. Při posuzování během pravidelné dozorové návštěvy nebyly shledány neshody a mimo to byla odpovědnému pracovníkovi nově potvrzena způsobilost k provádění interních kalibrací vah. Tím se ušetří finanční prostředky za tuto důležitou pravidelnou činnost, která byla dříve zajišťována externě. Oddělení mezilaboratorních porovnávacích zkoušek je akreditováno pod registračním číslem 7005. Posuzování ČIA proběhlo k prodloužení platné akreditace podle ČSN EN ISO/IEC 17043. Neshody nebyly shledány. [Osvědčení o akreditaci a přílohy](#) jsou zveřejněny na internetových stránkách.

V ÚKZÚZ proběhla auditní mise DG (SANTE)/2016-8753-MR (Evaluate Controls on the Marketing and Use of Plant Protection Products), která se také zajímala o laboratorní činnost. Auditoři z EU vyzdvihli účinný a kvalitní program laboratorní kontroly POR v ČR.

Mezinárodní spolupráce

Mezinárodní projekty

Spolupráce s AGES – Pokračovala spolupráce v rámci CEN/TC 260/WG7 pro metody stanovení mikroelementů v minerálních hnojivech. Na plnění úkolu z mandátu M/335 se podílí NRL ÚKZÚZ, AGES a YARA. V rámci programu Interreg AT-CZ byla zahájena příprava projektu na hodnocení funkční a genetické diverzity půdních mikrobiálních společenstev ve vztahu k různým frakcím půdní organické hmoty a způsobu obhospodařování.

Mandát pro zpracování norem pro krmiva M 523 – NRL je aktivním zpracovatelem metody na stanovení vitamínu A, E a D.

TAIEX – Byl připraven a realizován cyklus přednášek týkajících se analýzy vitaminů v krmivech a potravinách včetně jejich validace. (TAIEX Expert mission on validation methods for analysis of Vitamins, Turecko, Ankara, 24. - 28. 10. 2016).

EFSA – Reakcí na požadavky EFSA na sledování přírodních toxinů je zavedení metod pro stanovení dalších přírodních toxinů v krmivech a surovinách pro jejich výrobu. Novými analyty jsou citrinin, kafein, theobromin, maskované formy deoxynivalenolu (DON-3-glukosid, 3-acetyl-DON a 15-acetyl-DON) a tropanové alkaloidy (atropin a scopolamin).

Evropská a mezinárodní standardizace

Specialisté NRL pracují v technických skupinách ISO (190, 134, 34) a CEN (345, 327, 223, 400, 260, 444).

Spolupráce s Referenčními laboratořemi Evropských Společenství (EU-RL)

NRL ÚKZÚZ je podle Nařízení č. 882/2004/ES jmenována jako Národní referenční laboratoř pro

- Rezidua pesticidů v obilovinách a krmivech
- Těžké kovy v krmivech
- Doplnkové látky v krmivech
- Mykotoxiny v krmivech.

Laboratoře se účastnily kruhových testů, které pořádaly jednotlivé EU-RL. Vybraní pracovníci se účastnili příslušných mezinárodních zasedání konsorcií EU-RL.

Spolupráce s CIPAC a ESPAC

Organizace CIPAC pořádá mezinárodní testování metodik POR, kterého se NRL pravidelně účastní. ESPAC poskytuje podporu organizaci CIPAC v provádění malých mezilaboratorních

testů a připomínkování analytických metod. Pracovníci NRL se aktivně zapojili do revize mezinárodní příručky analytických metod CIPAC.

EU WG Formulation analysis

Byla založena pracovní skupina „WG Formulation analysis“, jejímž cílem je harmonizace procesů laboratorní kontroly POR v EU. Členem skupiny byla za ČR jmenována pracovnice laboratoře.

Vzdělávání a publikační činnost

Vzdělávání pracovníků NRL

Pracovníci NRL se aktivně zúčastnili mezinárodních konferencí a workshopů. NRL uspořádala odborný seminář, na které specialisté NRL prezentovali činnost, kterou NRL přispívá k zajištění bezpečnosti vstupů do půdy a potravinového řetězce v národním i mezinárodním měřítku.

Byly zorganizovány semináře při příležitosti návštěvy významných specialistů v ÚKZÚZ. Jeden seminář byl věnován problematice mykotoxinů (Prof. Karlovský, SRN), další seminář byl zaměřen na využití termogravimetrie pro stanovení kvality organické hmoty půdy (Prof. Sievert a kolegové, SRN). Pozvání NRL ÚKZÚZ přijal ředitel EU-RL pro těžké kovy Piotr Robouch (Belgie), který představil nový dokument o stanovení mezí stanovitelnosti analytických metod při analýze potravin a krmiv. Spolupořadatelem této akce byla SZPI.

Publikace a prezentace na odborných akcích

Specialisté NRL publikovali v odborných časopisech a prezentovali práci NRL na konferencích a seminářích. Úplný výčet publikační činnosti pracovníků NRL je obsažen ve výroční zprávě o činnosti NRL.